

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 139 | REEDE, 19. JUULI 2013

ajaleht.epl.ee

Foto: Andres Putting

Eestlasi tabas enneolematu tung sõita Salacgrīvasse

●● Täna pühapäevani Lätis Salacgrīvas toimuvale Positivus Festivalile oodatakse Eestist tuhandeid inimesi. Positivuse Eesti esindaja Liina Karo sõnul võib piletimüügi põhjal öelda, et festivalile, mis on sel aastal kolmepäevane, läheb Eestist umbes 3500 inimest. Seda on tema

andmetel umbes tuhande inimese jagu rohkem kui eelmisel aastal.

●● Öhtustele Tallinnast Riiga sõitvatele bussidele oli eile keskpäeval saada veel mõni üksik vaba koht. Bussifirma Ecolinesi töötaja sõnul pole sellist tungi varem olnud.

●● Positivus Festivali korraldajad

ootavad sel aastal Läti suvisele suurüritusele rekordarvu inimesi.

●● Festivali kuuel laval esinevad tänava peale hulga kohalike artistide näiteks Sigur Rós, The xx, Crystal Castles ja Efterklang. Kohal on ka Eesti artistid, keda Positivusel esineb kokku 20. **EPL**

Erakonnad, rikastumine, korruptsioon

●● Erakondade rahastamise järelvalve komisjoni juht Ardo Ojasalu tunnistab, et vanemad juhtumid on nende haardeulatusest väljas.

●● Küll aga tuleks tema meelest pöörata rohkem tähelepanu inimeste äkilisele rikastumisele.

●● Korruptsioonivastase erikomisjoni tööd pärsib, et see on moodustatud parlamendiliikmetest. **lk 11**

Eksitavad soodushinnad

Reklaamis pakutav „alates 655 eurost” puhkusereisi hind muundub ostma hakates nagu võluvael 939 euroks. Ja see ei ole erand. **lk 2-3**

„Meiega võidad!”

Rein Raud käis Rakveres Baskini lavastatud „Hamletit” vaatamas ja leiab, et see seisab kõigi maailma „Hamletite” seas erilisel kohal. **lk 13**

Õdede Williamsite endine treener Eestis

„Usun, et eestlaste seas on tennismängija, kellest võiks saada esinumber,” ütleb Dave Rineberg.

lk 14-15

JUHTKIRI

Vajalik, aga mitte piisav

Erakondade rahastamise järelevalve komisjoni sünd 2011. aastal pole toonud mingit monumentaalset nihet Eesti poliitika puhtuses ega kontrollituses. Raske oleks ka loota midagi taolist komisjonilt, kus mingi osa tegutsejatest on poliitikud, kes vaevalt lasuvad heaks kiita midagi, mis võib nende erakonnale kahjulikuks osutada. Olukord meenutab natuke sepp Ivan Orava kunagist irooniat õiguskantsleri valimise aadressil – justkui jänesed saaksid endale ise jahimeest valida.

Kontrolli saab pakkuda ikkagi sõltumatu organ, mitte mingi osaliselt poliitikutest koosnev kogu. Riigikontroll on just selline sõltumatu, rahaasjades juba üsna vilunud organ. Paraku on just riigikontroll olnud üsna tõrges igasuguste ettepanekute vastu erakondade jälgimine luubi alla võtta. Mis võiks olla alternatiiv? Kas parteipolitsei? Ja kuidas tagada, et see „politsei” kontrolliks kõiki

võrdselt, mitte mõningaid veel võrdsemalt? Erakondadevahelises tihedas konkurentsis ei jää need küsimused tulemata.

Stiilimuutus poliitikas nõuab aega, kuid ajast üksi ei piisa. Ei piisa ka uutest, karmimatest reeglitest. Tarvis on jälgimist ja tarvis on kontrolli. Nende reeglite jõustamist. Küsimus polegi niivõrd karistamises.

Teinekord aitab ka ettepanekutest ja soovitustest. Kuid iga poliitikas tegutseja peab teadma, et tal hoitakse pilku peal.

Praegu tegeleb komisjon päris palju suhteliselt pisikeste asjadega – administratiivasjades mitte nii sujuvalt toimetatavate väikeerakondade korralekutsumisega. Ilmselt käib pisematele jõududele paberite korralik täitmine sageli üle jõu. Suuremate parteide puhul käib ka mingi osa näaklusest selle kallal, kas sajaeurost koolialguse tervitust ajalehes tohib maksta kuluhüvitise arvelt või mingi muu raha eest. Kuid nii tekib paratamatult tunne, et äkki magame me midagi suurt samal ajal maha. Edgar Savisaare hiiglasliku raamatuhonorari näiteks, mille kohta ta pole vaevunudki selgitusi andma.

Raha loeb poliitikas. Kuid üha rohkem tekib näiteid, mis ütlevad, et selle rolli ei tohiks ka ülehinnata. Kui kandidaadid tuginevad väga palju rahale, siis näitab see lihtsalt, et neil pole paremat ideed, kuidas nähtav olla. **•**

REPLIIK

Odavamad kaardimaksed

Teatle, et Euroopa Komisjon kavatseb kehtestada piiri kaardimaksete töötlemise tasudele, on pangad reageerinud kibedalt. Swedbanki kommentaar majandusportaalil E24 sisaldas retoorilist küsimust, kes siis süsteemi ülalhoiu kinni maksab. SEB hirmutab, et kaardimaksete hinnalangus annaks võimaluse kurjategijatele.

Igaüks saab aru, et kaardimaksesüsteemide korrashoid nõuab pankadelt kulutusi. Aga kui suured on vajalikud kulutused? Paljud pangad paiskavad koos kaartidega välja ka turundusmüra ja eri sooduspakkumisi selle või tolle kaardi omanikule. Näiteks Swedbankil on terve suur preemiaprogramm, mille raames kogunevad kaardiga makstes punktid ja punktide eest saab omakorda kingitusi valida. Selle süsteemi ülalpidamine maksab ka midagi. Kui Euroopa Komisjon kehtestab kaardimaksetasudele tõepoolest lae, siis esimeses järjekorras saab ju kulusid koormale tõmmata selliste programmide, mitte kaardimaksesüsteemi turvalisuse arvelt. Kingitused ja sooduspakkumised on küll toredad, aga saab ka ilma nendeta. **• Villu Zirnack**

lk 10 Tony Blair: lääs ei tohi Egiptusele selga pöörata
lk 11 Ardo Ojasalu: me ei hakka kogu ajalugu läbi kammima

U

UUDISED

UUTE ELEKTRIRONGIDE VILE JÄÄB VAIKSEMAKS

Kuna raudtee ääres elavad inimesed kaebasid uute Stadleri elektrirongide vile pärast, siis otsis Elektriraudtee koos rongitootjaga lahenduse, kuidas tavaolukorras kasutatava vile

valjust ja intensiivsust vähendada. Hädaolukorra vile jääb sama valjuks. Rongipargi viled ehitatakse Elektriraudtee esindaja sõnul ümber augusti keskpaigaks. **Delfi**

SOLVAMINE VÄÄRTEOKS

Justiitsministeeriumi eelnõu leiab, et seni kriminaalkuriteona kvalifitseeritav kohtuniku ja politseiniku solvamine on ülekriminaliseerimine ja peaks edaspidi olema hinnatav väärteona. **ERR**

Reklaamitud soodsat reisi on tegelikult peaaegu võimatu osta

Kuigi esmapilgul on kampaaniapakkumised ahvatlevalt odavad, selgub hinda täpsemalt uurima hakates, et tõenäoliselt tuleb soovitud reisi eest maksta veerandi kuni poole võrra rohkem.

Kaisa Alliksaar
 kaisa.alliksaar@epl.ee

Mõtlesin minna soojale maal puhkusele. Reisi otsides lähtun kulude arvestamisel ja variantide võrdlemisel loomulikult sellest hinnast, mis on reisipakkumise juures kirjas.

Hinna ees käib peaaegu eranditult kurjakuulutatav „alates” või selle lühend „al”. Esialgu ma selle sügavamasse tähendusse aga ei süvenen. Vaatan lihtsalt meelepäraseid reise ja võtan reisibürooga ühendust.

Idee on sõita nädalaks Tenerifele: palmid, soojus, ookean ja hind alates 655 eurost (siin ja edaspidi on nimetatud reisi hind ühele inimesele). Valin minekuajaks 18. oktoobri. Reisibüroo vastus on jahmatav: tegelikult tuleb sellel ajal selle reisi eest maksta 939 eurot. Klienditeenindaja pakub abivalmilt ka soodsamaid variante teistel kuupäevadel, millest odavaim on 669 eurot – ainult 14 eurot kallim kui reklaamitud soodushind, kuid reis toimub alles detsembris.

Kuuldust pisut lööduna mõtlen, et tahaksin siiski varem

minna. Nii pöördun järgmise büroo poole. Silma torkab kodulehel olev pakkumine: Malaysia Airlinesi lennupiletid Taisse või Malaisiasse ja tagasi, hind alates 599 eurost. Ka seekord ei ole mul õnne: novembris läheb lende küll tihti, aga tegelik hinnapakkumine on 675 eurot. Majutus peale selle.

Kalli reisi hind peab paika

Puhtast huvist klikin ka ühe Bhutani pakkumise peale – 17-päevase ringreisi hind on küll kolossaalne, aga sihtkoht see-eest küllaltki eksootiline. Uurin ka selle tegelikku hinda ja selgub, et sedakorda on „alates” hind täpselt sama, mille mulle esitab ka klienditeenindaja. Kuna see on siiski ligi 5000 eurot, loobun.

Pärast mõningast ringivaatamist otsustan uurida lihtsast lennupiletite hindu otse lennufirmade kodulehel. See on vähemalt sama keeruline maailm. Estonian Air lubab viia Moskvasse hinnaga alates 87,90 eurost. Otsin juulise, augustisse, septembrisse ja oktoobrisse, kuid leian ainult 110–134-euroseid hindu.

AirBalticu lehel on hinnavahe hüllemgi. Öömüügi kampaania lubab Oslosse lennata 49 euro eest, kui reisitakse vahemikus septembrist oktoobri lõpuni. Sellesse ajavahemikku mahtuvaid kuupäevi reaalselt katsetades tuleb hinnaks pea kaks korda rohkem – 87 eurot.

Kogenud reisisell ja trip.ee foorumi toimetaja Veigo Kell möönab, et probleem on täiesti olemas, kuigi teda isiklikult see nii väga ei puuduta. „Ma ei otsi pileteid ainult algusega Tallinnast. Tavaliselt ma otsin kauglende ja tihti on lendu odavam alustada kuskilt mujalt – Helsingist, Stockholmist, Frankfurtist, Amsterdamist ja nii edasi,” soovib ta.

Estonian Airi tulude juhtimise osakonna juhtaja Kristel Penu sõnab kommentaariks, et hind „alates” kehtib peamiselt mitu kuud ette ostetavate piletite kohta.

„Üldiselt on nii, et mida pikemalt pilet ette osta, seda

Reiseksperdi reisikonsultant Nele Pedras tutvustab kliendile pakkumisi. Firma asedirektor nendib, et reise vahendajana ei jõua nemadki muutuvate hindadega minutipealt sammu pidada.

Foto: Hendrik Osula

Pakutud soodushind 655 eurot muutub täpsemalt uurides 939 euroks.

„Alates” hinnad kehtivadki tavaliselt kliendile mitte kõige soodsamal ajal.

MAKSUDE ÜLE KURTEV RYANAIR VÄHENDAB LENDE RIIAST

liri odavlennufirma Ryanair otsustas vähendada Riiast väljuvate lendude arvu, mida ettevõtte omanik ja tegevjuht Michael O'Leary põhjendas ajalehele Latvijas Avīze riigi ebasoodsa maksukliimaga,

mis on reisijate arvu 20% vähen-danud. Ta märkis, et Ryanairi ees-märk on tegevuse laiendamine Baltimaades, kuid hoiatas, et neist plaanidest loobutakse, kui mak-sud jätkuvalt tõusevad. **Ärileht**

EESTIS ON ELU KÜLLALTKI STRESSIVABA

Uudisteagentuur Bloomberg reastas riigid elanike stressita-seme järgi. Arvesse võeti SKT-d, tulude jaotust, mõrvade arvu, oodatava eluea pikkust, töötuse taset, õhusaastet ja korruptsioo-

ni. „Võitis“ Nigeeria 70,1 punktiga 100-st. Eesti on 28,1 punktiga 52. kohal. Läti tuli 34., Leedu 38. ja Soome 68. kohale. Kõige stressi-vabam on elu Norras – 5,4 punkti andis viimase, 74. koha. **ERR**

Täna digilehes

- Olematud eestlased peibuta-vad suurt raha teenima
- McDonald's asendas palga-tõusu kokkuhoiu käsiraamatuga

odavam ta on, ning mida lähemal lennuajale, seda suurem summa tuleb pileti eest välja käia,” seletab ta ja lisab, et kampaaniad on üldjuhul suunatud keskmisest paindlikumale ja hinnatundlikumale inimesele. Penu tõestab, et Moskvasse on 87,90 euroga võimalik lennata küll, näiteks novembri keskel on hinnad isegi pisut odavamad.

Kampaaniad on paindlikele

AirBaltic selgitab olukorda pileтите kiire müümisega. „AirBaltic kuulutab regulaarselt kampaaniaid, mis pakuvad välja odavaid hindu eri sihtkohtadesse. Siiski ei tähenda see, et need piletid on alati saadaval kliendi valitud kuupäevadel,” nendib airBalticu ettevõttesuhete aspresident Janis Vanags. Soodsad piletid lähemal ajal väljuvatele lendudele müüakse tema sõnul kähku välja, kuna kliendid reageerivad neile kiiresti.

Reisibüroo Reisiexpert asedirektor Kadri Jõerüüt ütles Eesti Päevalehele, et vahendavad reisibürood ei

jõua reisikorraldajate muudetavate hindadega pidevalt sammu pidada. „Me ei saa iga minut oma hindu uuendada. Me käime küll mitu korda päevas reisikorraldaja hinnapakkumisi kontrollimas ja kui on vaja, siis me korregerime oma pakumisi, aga see toimub väikese viitega,” rääkis ta.

„Reisikorraldajad käituvad nii nagu lennufirmad – hinnad on pidevas muutumises,” märkis Jõerüüt ja rõhutas, et tegu ei ole teadliku tarbija eksitamisega.

Turismifirmade liidu esindaja seletab küsimuse lahti vahest kõige lihtsamalt. Liidu peasekretär Kristen Lah-tein ütleb, et „alates” hinnad kehtivadki tavaliselt kliendile mitte kõige soodsamal ajal. „On veel ka konkreetse paketi kõige kallim võimalik hind. Enamik inimesi jääb kuskile sinna keskele, kui ostetakse reisipakett,” sõnab ta. ●

KOMMENTAARID

Täna reisibüroost saadud hinnapakkumine ei pruugi homme enam kehtida.

AirBaltic selgitab olukorda sellega, et soodsad piletid müüakse kiiresti välja.

Estravel: lennufirmade eeskuju on levinud ka puhkusereisidele

Karin Maandi

Estraveli turunduskoordinaator

Kindlat madalaimat hinda on turismivaldkonnas tööpoolest raske leida. Põhjus peitub dunaamilise hinnastamise põhimõttes, mida järgib järjest rohkem ettevõtteid.

Dünaamiline hinnastamine ei ole tegelikult midagi uut – lennufirmad on sarnast skeemi kasuta-

nud juba aastaid ja vaevalt kedagi üllatab, kui lennupiletite hinnad ajas muutuvad.

Väljaspool lennundust teatas ühena esimestest dünaamilisele hinnastamisele üleminekust paar aastat tagasi Tallink. Esialgu segasena tundunud süsteem on muutunud harjumuspäraseks ning sama hinnaskeemi võtsid kasutusele ka teised laevandusettevõtted.

Viimase aasta jooksul on ka enamik Eesti reisikorraldajaid võtnud oma puhkusereisidel kasutusele dünaamilise hinnastamise süsteemi – reisipakettide hinnad ei ole enam fikseeritud kogu perioodiks, vaid on pidevas muutumises vastavalt lennuki ja hotellide täitumisele. Klientidele tähendab see, et täna reisibüroost saadud hinnapakkumine ei pruugi homme enam kehtida.

Kõige rohkem mõjutavad reisipaketi või lennupileti hinda järgmised tegurid: konkreetse reisi, lennuki ja hotellide täituvus, väljumiseni jäänud aeg, ettevõtte enda ja selle konkurentide kampaaniad ning reisi reageerimiskiirus.

Tarbijakaitse: tegemist võib olla ebaausa kauplemisvõttega

Epp Joala

tarbijakaitseameti tarbijapoliitika ja avalike suhete osakonna spetsialist

Väljatoodud kaasuste puhul võib öelda, et nendes on ebaausa kauplemisvõtte ja/või eksitava reklaami kasutamise tunnuseid. Hinnangu andmiseks peame neid juhtumeid täpsemalt vaatama.

Olukorras, kus pakettreisi hinnaks on märgitud „alates 499 eurot”, kuid sellise hinnaga ei ole võimalik reisile minna varjatud tingimuste tõttu, on tegemist ebaausa kauplemisvõttega ja/või eksitava reklaamiga. Mõlemad kuuluvad tarbijakaitseameti pädevusse.

Tarbijakaitseamet saab ebaausa kauplemisvõtte kasutamise eest ettevõtet küll karistada, kuid paraku ei ole tarbijal võimalik seeläbi reisi väljareklaamitud hinnaga osta.

Ojuland paneb kokku hagi erakonna juhatuse vastu

Juuni alguses Reformierakonnast partei maine kahjustamise pärast välja heidetud europarlamenti saadik Kristiina Ojuland esitab augusti lõpus Reformierakonna juhatuse vastu kohtuhagi. End esindama on ta valinud advokaadibüroo Leppik ja Partnerid advokaadi Jüri Leppiku.

Ojulandi sõnul on praeguseks hagiavaldus suuremas osas koos, kuid veel ettevalmistusfaasis. „Põhiliselt on hagiavaldus suunatud juhatuse otsuse vastu, millega mind erakonnast välja heideti,” sõnas ta. „Hagis on muidki aspekte, aga lõplikku loetelu veel öelda ei saa. Kui hagiavaldus on lõplikult valmis ja selle sisse anname, siis kindlasti informeerin avalikkust.”

Samblikku ei hage

Kui varem on Ojuland öelnud, et võib eraldi hagi esitada ka erakonna arendusjuhi Taimi Sambliku vastu, siis praegu seda enam kavas pole. Siiski toob ta enda sõnul hagi välja ka Samblikku puudutavaid aspekte, kuna Sambliku tegevus mängis rolli selles, et erakonna juhatus otsustas Ojulandi parteist välja arvata.

Reformierakonna juhatus heitis Ojulandi mais erakonna juhatuse valimistel toimunud pettuse tõttu 5. juunil erakonnast välja. Nimelt selgitas Reformierakonna töörühm välja, et erakonna Lääne-Virumaa maakonnaorganisatsiooni esimees Ojuland tasus 39 inimese eest liikmemaksu ja neil tekkis õigus osaleda erakonna sisevalimistel. Nende inimeste asemel hääletas Oravavõrgu kaudu Reformierakonna Lääne-Viru piirkonna arendusjuht Taimi Samblik, kes enda sõnul tegi seda erakonna juhatusse pääseda soovinud Ojulandi korraldusel.

Skandaalile järgnenud Reformierakonna sisevalimiste põhjalikumal uurimisel tuli hääletuspettusi välja ka teistes piirkondades. ●

Merle Must

Kristiina Ojuland

Eestit külastab ajalooline Hermann Göringile kuulunud jaht

Ilmselt poleks Hermann Göring kunagi uskunud, et tal kuuluv jahtlaev võiks kanda brittide Union Jacki lippu. Just sellise taustaga alus Flamingo külastab suure tõenäosusega 22.–23. juulini Saaremaad. Roomassaare sadam on üheks vahepunktiks „The Tall Ships Races 2013” võistlusele. Praegu Helsingisse jõudnud võistluse järgmine etapp algab Riist. Seetõttu külastab vahepealsel ajal Eestit sajakonnast alusest vaid 40, ülejäänud sõidavad otse Lätti.

Flamingo on 17,68 meetrit pikk jahtlaev, mis ehitati 1936. aastal Hamburgis. Selle omanikuks sai Göring. Tema isikliku laevastikku kuulus veel teisi aluseid, kus korraldati kohtumisi natsi-Saksamaa kõrgemate juhtide, sealhulgas ka Adolf Hitleriga.

1945. aastast kuulub laev Briti Kieli jahiklubile, kes kasutab seda avamerepurjetamiseks ja treeninguks.

Flamingo kaks sõsarlaeva on tänaseks eraomanduses. 1988. aastal pörkas Flamingo

kokku kalalaevaga ning sai kerkesse suure augu. Meeskonnal õnnestus alus päästa ning taas üles ehitada. Seda kasutatakse ka õppealusena Briti armees.

Laeva esimene omanik Hermann Göring (1893–1946) on ajalukku läinud natside salapolitsei Gestapo asutaja ning õhuvägede ehk Luftwaffe pikaajalise juhina. Nürnbergi tribunali mõistis ta 1946. aastal rohkete kuritegude eest surma, kuid Göring tegi enne hukkamist enesetapu. Kristjan Lukk

Neli päeva töös: Kalev reedeti magusat ei tooda

Lühem töönädal pikemate päevadega vähendab kulusid ja võimaldab töötajal välja puhata.

Kelli Seiton
kelli.seiton@epl.ee

Eesti Päevalehes eile tõstatatud teema, et Eesti võiks ületöötamise vähendamiseks kaaluda neljapäevaseid töönädalaid kas töötundide vähendamise või siis pikemate tööpäevade tegemisega, ärgitas nii meedias kui ka valitsuse pressikonverentsil arutelusid.

Ühe variandina pakutud neljapäevane töönädal toimib edukalt juba kümmekond aastat AS Kalevi kommivabrikus. Selline korraldus puudutab kaht kolmandikku ehk rohkem kui paarisadat tootmistöötajat, kelle tööpäev on sel juhul 10 tunni pikkune, reede aga vaba.

„Üks põhjus, miks me sellega alustasime, oli see, et tootmise käivitamine nõuab energiat ja aega, kuna šokolaadimass on vaja ju üles soojendada,” rääkis ettevõtte personalidirektor Krista Laever.

Üks põhjus, miks sellega alustati, oli tootmise käivitamise suur energiakuulu.

Teine põhjus oli töötajate aja kokkuhoid. Kui varem pidi tööle sõitma viis, siis nüüd ainult neli korda nädalas. „Inimesel on küll pikem pingutus, aga selle arvelt on tal üks lisa-päev puhkuseks,” sõnas Laever. Kuna vaba päev on reede, mis on paljudel teistel tööpäev, saavad Kalevi töötajad seda ka n-ö asjaajamiseks kasutada, näiteks arsti juures käia, rääkis ta.

Laever ütles, et kui töötajad ise on korraldusega harjunud ja näib, et ka rahul, siis uute töötajate puhul kohtab ettevõtte kahte sorti suhtumist. „Rohkem on neid, kes on

Kalevi kommivabrikus on reeded vabad.

Foto: Raigo Pajula

rahul, et on üks lisapäev puhkuseks juures, kuid on sellised, keda 10-tunnised tööpäevad ei rahulda.”

Ettevõttele endale on kokkuhoid aga silmnähtav, Laeveri hinnangul on see 20% transpordikuludest. Nimelt asub kommivabrik Tallinnast kümme

mekonna kilomeetri kaugusel, ettevõtte maksab aga töötajate sõidukulud kinni. Kokku hoitakse ka tootmise üldkulude pealt – u 2% aastas, sest vähenenud tööpäevad võimaldavad toota optimaalsemaid partiisid, kulutada vähem koristamisele ja tööriistele, mis pärast igat tööpäeva pesemist vajavad.

Näiteid ka mujal

Tööinspeksioon on neljapäevaste töönädalatega tuttav ka teiste ettevõtete kaudu. „Osades ettevõtetes on sellised töönädalad tavalised,” rääkis inspeksiooni töösuhete osakonna juhataja Meeli Miidla-Vanatalu ja lisas, et selline lahendus toimib peamiselt tootmis- ja teenindussektoris, näiteks elektrooniliste seadmete tootmises. ●

Paindlikult või vähem tööd

Eile valitsuse pressikonverentsil asus töönädala lühendamise vastu ka peaminister Andrus Ansip, kelle sõnul pole võimalik sama palgaga vähem tööd teha.

Ansip sõnas, et paljud eksperdid on soovitanud Eestis rohkem paindlikku tööaega kasutada ning seda võiks ka rohkem võimaldada, juhul kui inimene on väiksema palgaga nõus.

„Kui keegi tunneb, et viis päeva kaheksa tundi päevas käib üle jõu, neli päeva oleks paras, ja ta lepib 20% väiksema sissetulekuga, siis loomulikult, miks mitte,” ütles Ansip. „Aga seda, et otsustame kõik ühehäälselt üle kogu Eesti, et hakame vähem töötama ja saame rohkem palka. Seda pole võimalik teha.”

Ansip sõnas ka, et juhul kui tööaeg on lühem, tehakse ka tööd vähem ja ei looda sama palju lisandväärtust. Seega pole kuidagi võimalik sama palka maksta.

Nüüd saab ka Eestis eraravikindlustust osta

ERGO alustas esimese kindlustusseltsina Eestis ravikulu- de lisakindlustuse pakkumist, võimaldades klientidel kiiremini eriarsti juurde pääseda.

ERGO-l on sõlmitud paljude suuremate raviasutustega kokkulepped, mille kohaselt pääseb firmas ravikindlustuse lepingu sõlminud klient ka eriarsti juurde hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

„ERGO katab ravikulud, mida haigekassa ei korva –

hüvitame täies mahus visiidi-tasu, haiglaravi puhul nii päevastatsionaaris osutatud raviteenuste, ravimite ja haiglaravi kulud kui ka erapalati kulud, samuti hüvitame näiteks ratas-tooli ostu või rendi, ortopeediliste jalatsite ja abivahendite ostu. Õnnetusjuhtumi puhul katame ka hamba- ja taastusravi kulud,” ütles kindlustusseltsi ravikindlustuse riskijuht Aleksei Datskovski.

Inimestele pakutakse või-

malust valida kindlustuspaketi, mis katab ka kriitiliste haiguste raviga seotud kulud, sh diagnostika ja ambulatoorsed raviteenused, haiglaravi, taastusravi, ravimite kulud ja teisele alternatiivvarumuse koostamise.

Kindlustatu saab end ravida tunnustatud eriarstide juures kogu Baltikumis ning ERGO hüvitab 100% kriitiliste haiguste ravikuludest kindlustussumma ulatuses. ● **ERR**

1 LAUSEGA

METSASEADUS

Valitsus kiitis eile heaks metsaseaduse muudatused, millega peaks vähenema väikemetsaomanike bürokraatia ja suurenema järelevalve. **ERR**

VÄANDRA-SAAREPEEDI

Peaminister Andrus Ansip soovib Kaisma rahval kohtusse pöörduda, kui Kaisma ja Väandra valdade ühinemise ajal sõlmitud lepingut on rikutud. **Delfi**

PÖLENG

Tallinna endises postimajas, mida praegu kaubanduskeskuseks aren-

datakse, toimus eile põleng, mis kiiresti kustutati. **Delfi**

VANDAALID

Valga politsei tuvastas neljapäelise noortegrupi, keda on alust kahtlustada Tõrva laululava süütamises ööl vastu pühapäeva. **ERR**

KELMID

Lääne-Virumaa elanikelt üritatakse telefoni teel arvutialase teenuse pakkumise käigus välja petta internetipanga paroole ja krediitkaardi andmeid. **Delfi**

JALGRATTAÕNNETUS

Võrus sai raskes liiklusõnnetuses

vigastada jalgrattur ning lõuna prefektuur asus otsima kohapealt põgenenud sõidukijuhti. **Delfi**

KODAKONDSUS

Valitsus lihtsustas kodakondsusek-sami läbiviimise korda, mistõttu on nüüd võimalik teha näiteks keeleksamit ka elektrooniliselt. **ERR**

PARANDUS

Eiles artiklis „Koomas mees sai neli parkimistrahvi” oli Tallinna linnavalitsuse ametniku Jaana Orgusaare nimes trükiviga, mistõttu palub artikli autor Merle Must eksimuse pärast vabandust.

Komisjon ei leidnud Rapla noormehe ootamatus surmas arstide rikkumisi

Emale jääb selgusetuks, miks lasti pojale enne uuringutele saatmist nädal aega piinelda.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

Eelmisel nädalal sai märtsis küsitavatel asjaoludel surnud 16-aastase Rapla noormehe ema kätte ekspertkomisjoni otsuse surma põhjuste ja arstide tegevuse uurimise kohta. Oma peamiste küsimuste ta tervishoiuteenuse kvaliteedi komisjoni raportist selgeid vastuseid ei leidnud.

Emal väitel hakkas valvearst üldse kaaluma Tallinna helistamist tänu tema palvele.

Märtsis kirjutas Eesti Päevaleht ägeda kõhuvalu üle kaevanud noormehest, kes pöördus nädala jooksul kolm korda Rapla haiglasse, kust poiss emaga korduvalt tagasi saadeti.

Kui pärast kolmandat pöördumist erakorralise meditsiini osakonda (EMO) taheti poega taas koju saata, palus ema nuttes ta siiski haiglasse sisse võtta ja täiendavaid uuringuid teha. Alles seejärel võttis Rapla haigla ühendust Tallinna lastehaiglaga ja järgmisel päeval saadeti poiss sinna.

Samal öösel, 2. märtsil, suri poiss Põhja-Eesti regionaalhaiglas ülisuurte valude käes

ning tuvastati, et põhjuseks oli aordi lõhkemine kõhus.

See oligi ema peamine küsimus ekspertkomisjonile: miks teda kohe Tallinnasse ei saadetud ega põhjalikke uuringuid ei tehtud.

Komisjonile saadetud vastuses kirjutas Rapla maakonnahaigla ülemarst Aili Laasner, et tema ei loe kolmandal pöördumise päeval valves olnud arsti seletusest välja, et poissi oleks tahetud koju saata. Valvearst nimelt väitis oma seletuskirjas, et emaga rääkides jõuti ühiselt järeldusele, et laps vajab edasisi uuringuid. Seejärel asus arst eri võimalusi uurima. Kui komisjon küsis ka ema käest selgitusi, arvestasid nad kirjalikus kokkuvõttes pigem haigla versiooni.

Emal versioon on teistsugune: „Meie kolmandal pöördumisel pandi ta tilguti alla, vaadati üle valvearsti ja kirurgi poolt, kuid siis öeldi jälle, et kui tilk saab otsa, võite koju minna. Siis ma puhkesin nutma ja palusin, et poega koju ei saadetak. Palusin ta siiski haiglasse sisse võtta ja uuringuid teha, sest mina ei suutnud teda kodus aidata. Alles siis läks valvearst Tallinnasse helistama.”

Seetõttu on emale jäänud siiani selgusetuks, miks ei saadetud last juba esimesel või teisel pöördumisel Tallinna kompuutertomograafilisele uuringule, et välistada võimalikke valu põhjuseid. Raplas tehti

Rapla haiglasse kolm korda kõhuvaluga pöördunud poiss ei saanudki sealt abi. Foto: Rauno Volmar

küll ultraheliuuring, kuid sealt ei olevat midagi tuvastatud.

Haruldane haigus

Komisjon märkis oma lõppkokkuvõttes, et lapsel oli juba varajases lapsepõlves diagnoositud haruldane geneetiline haigus, Bealsi sündroom, mis põhjustab lihasnõrkust. Komisjoni arutus keskendus sellele haigusele ja kokkuvõttes leiti, et arstidel ei olnud võimalik last päästa.

Veel märgiti faktina, et ka kompuutertomograafilise uuringuga ei oleks ilmnunud konkreetne rebend (pseudoaneurüsmi rebend), mis kirjutati surma põhjuseks. Samuti väidab komisjon, et Bealsi sündroomiga kaasnevateks ohtudeks ei ole probleemid veresoontega ning ennetavat kontrolli ei määrata.

Ometi leiab USA Bealsi sündroomi fondi internetileheküljelt informatsiooni, et

selle haigusega kaasneb veresoonte laienemise oht ning seetõttu soovitatakse regulaarseid südame ja veresoonte kontrolli. Ükski Eesti arst seda poisile ei soovitanud. Ja kuigi ema rõhutas lapse sündroomi olemasolu ka kõigile EMO arstidele, sealhulgas koju kutsutud kiirabile, siis sellest teadmisest tulenevalt mingeid spetsiifilisi uuringuid Rapla arstid ei teinud. ●

Miks valuvaigistid, mitte põhjused?

Eesti Päevalehega rääkinud eksperdid tõstatasid aga veel ühe olulise küsimuse. Miks Rapla haiglas manustati poisile valuvaigisteid, selle asemel, et valu tegelikku põhjust välja selgitada. Laps pandi nimelt külastustel kor-raks tilguti alla, mis leevendas tema valu. Niipea kui ta koju jõudis, oli ta aga jälle valust kägaras.

„Seda võib pidada arstide peamiseks veaks – kõhuvalu puhul tuleb enne selle põhjust kindlaks teha, kui hakata-se valu maha võtma,” sõnas varem Tartu ülikooli kliinikumis töötanud arst, praegu psühhiaatrina tegutsev Valdar Parve. Sama küsimus tekkis ka patsientide esindusühingul, kes samuti juhtumit uurib.

„Ja kui arst ei saa põhjustest aru, siis annab ta patsiendi kohe edasi pädeva-male kolleegile. Järgmiseks päevaks oleks saanud selle kindlaks teha,” sõnas Parve muretsedes, et arstidel ei olnud diagnostilist uudishimu. „See on kole, kui selline lõpp tuleb,” sõnas arst kahet-susega poisi viimaste päevade peale mõeldes.

Rapla haigla esindajad on varem kommenteerinud, et tegid sümptomitest lähtuvalt kõik, mis oli nende võimuses.

Utah' põlevkivivastased: sellised projektid kukuvad alati läbi

Eesti Energia USA projekt Enefit kutsus kohalikud avalikule arutelule Salt Lake Citysse.

Amy Joi O'Donoghue
Deseret News

Eesti Energia põlevkiviprojekti vastased kurtsid Salt Lake Citys Enefit American Oili infoüritusel „räpase õli” ning osariigi keskkonnale tekkivate ohtude üle. „Ei tohi nii meie ökosüsteemi tükikideks rebida ning ümber kohandada,” ütles kodanikuühenduse Utah Tar Sands Resistance (Utah' naftaliivade vastased) liige Raphael Courdray.

Kohtumine toimus kolmapäeva õhtul Salt Lake City kesklinnas linnaraamatukogu

konverentsisaalis. „Me vajame seesuguseid projekte,” sõnas Wyomingi osariigi Evanstoni linnas elav John D. Adamson, kes osales mitteametlikul infoüritusel, kus tutvustati põhjalikult Uintah' maakonna põlevkivivõlli tootmise projekti.

Ühe kohaletulnu hinnangul aitaks Enefit USA-l loobuda välismaistest kütteõlidest.

Geoloogiks õppinud Adamsoni sõnul on aeg, et USA loobuks välismaistest õlidest. Kuna tehnoloogia on olemas, aitab põlevkivi riigil selleni jõuda. „Põhja-Dakota (Bakken Play õliväljad – autor) ei olnud aastaid kasumlik, kuid vaadake

seda kanti nüüd,” ütles Adamson vihjates osariigi põlevkivivõlli tootmise buumile.

Nii Adamson kui ka projekti kriitikud käisid kohtumas maameti korraldatud üritusel, kus räägiti sellest, mida kõike Enefit Oil oma projekti õnnestumiseks tegema peab. Firma peab elektriliinid ja veetorud viima üle maa-ameti alade, mistõttu tuleb teha võimalike keskkonnamõjude uuring.

„Usun siiralt, et kui tavainimesed kuulevad neist projektidest põhjalikumalt, siis nad ei soovi neid,” rääkis põlevkivivastane Raphael Courdray. „Inimesi lollitatakse või meelitatakse toetama projekte, mis lõpuks läbi kukuvad.” Courdray

ray arvates ei peaks maa-amet Enefitile uuringuluba andma.

„See on huvitav projekt, millel on potentsiaali tekitada Utah'le märkimisväärset rahalist tulu ja töökohti ning aidata riiklikku energiajulgeolekut,” ütles vabariiklasest kongressmen Rob Bishop. Tema valiti USA kongressi just piirkonnast, kus Enefiti projekt asub.

„Leian, et nagu ka teiste vastutustundlike energeetikarendajate puhul meie osariigis, sealjuures ka ülejäänud põlevkiviettevõtete puhul, on Enefiti pingutused oma kasutatavatel maadel headeks naabriteks ja hooldajateks olla kiiduväärt,” ütles Bishop. „Nende teavitustegevus, asjatundlikkus, plaanid ja jõupingutused on mulle seni muljet avaldanud.”

Teeb Utah'i tegijaks

Utah' osariigi kuberneri Gary Herberti energianõuniku Cody Stewarti sõnul on Enefiti projekt võimalus muuta osariigi energiamaastikku. „See muudab kõike,” ütles ta. „Sellel on potentsiaali muuta Utah energeetikavallas oluliseks tegijaks.” ●

Inglise keelest tõlkinud Kristjan Lukk

Enefiti töötajad Utah's Uintah' maakonnas tööhoos. Foto: Enefit

Kõige suurem põlevkivi sisaldav maa-ala Utah' osariigis

Enefit American Oil omab ja rendib Vernali linnast lõunas rohkem kui 12 140 hektarit maad, millest kaks kolmandikku kuulub neile endile.

Eesti Energia tütarfirmale kuulub osariigis kõige rohkem põlevkivi sisaldavaid maa-alasid. Sellest põlevkivikogusest saaks toota üle 2,6 miljoni barreli õli. Eesmärgiks on toota päevas 50 000 barrelit õli, mis vii-

daks edasi Salt Lake City rafineerimistehasesse.

Firma esindajad usuvad, et saavad oma valduste lõunaosas 30 aasta jooksul kuni 1,2 miljoni barrelit õli. Hiljem plaanitakse kogu kaevandustena kasutada maa taastada.

Kui kõik vajalikud load saadakse kätte, kavatakse ettevõtte tootmisega alustada 2024. aastal.

Diana Sadam

Enne Helsingisse tööle asumist töötas Diana Sadam Tallinnas majandusministeeriumis. Oma Eesti-kodus käib ta Helsingist igal nädalavahetusel nagu tuhanded teisedki eestlased. Foto: Eero Vabamägi

Euroopa kemikaaliametis töötav eestlane Diana Sadam valvab, et ehtetootjad suudaksid vastu panna kiusatusele kasutada ehetes pliid, mis on eriti ohtlik väikelastele, ja nõuab tootjatelt ohutumaid alternatiive.

Eestlased eurokoridoris

Jaanus Piirsalu
ajakirjanik

Kas te olete mõelnud, mis võib juhtuda väikelapsega, kes igavusest närib ema käevõru? Või et teie käte nahaärrituse põhjus võib peituda nahkinnastes, mida te terve talve kandsite?

Ligi 600 töötajaga Euroopa kemikaaliamet (ECHA) on Euroopa Liidu üks suuremaid, aga ühtlasi ilmselt ka üks vähemtuntumaid allasutusi. Suurem osa nende tööst puudutab üsna tehnilist ja

bürokraatlikku tegevust eri keemiliste ühendite kasutamise reguleerimisel tööstustes. Arvestades aga, et kemikaalid ümbritsevad meid kõikjal, valvab ECHA otseselt ka meie igapäevase tervise üle.

Diana Sadam (34) on üks seitsmest eestlasest, kes Helsingis asuvas ECHA-s töötavad, aga ainus, kes tegeleb otseselt kahjulike keemiliste ühendite väljaselgitamise ja piiramisega meie igapäevastes tarbekaupades.

„Inimesed on muutunud väga tähelepanelikeks toiduaineid valides, aga selle peale paljud ei tulegi, et näiteks kingad, mida nad iga päev jalga panevad, võivad ka midagi kahjulikku sisaldada,” ütleb ta.

Eesmärk on lihtne – asendada ohtlikke aineid järjest rohkem ohutumate alternatiividega. Võtame näiteks odava-

mad ehted, mille valmistamises piiras Euroopa Komisjon ECHA ettepanekul ohtliku plii kasutamist. Eelkõige kaitsti sellega väikelapsi, kes sattusid ohtu, kui nad ehted suhu panid, neid närisid ja lutsisid või isegi kogemata alla neelasid. Lapsed on pliiga kokku puutudes kesknärvisüsteemi kahjustustele tunduvalt vastuvõtlikumad kui täiskasvanud.

„Tavaline lapsevanem ei tule ehk selle pealegi, et kui laps paneb tema sõrmuse suhu, siis see võib põhjustada kahju tema kesknärvisüsteemile, kui ta teeb seda korduvalt,” selgitab Sadam. „Sama juhtub, kui lapsevanem annab kohvikus, et laps ei karjuks, talle kasvõi oma võtmed mängida ja laps topib neid suhu.”

Viimaste aastate jooksul on Euroopas mitu last pliid sisaldavate ehte tõttu mürgituse

saanud. „Lapsed said plii mürgitusest peavalu ja kõhukrabisid, aga oli ka isegi surmaga lõppenud juhtum,” räägib Sadam.

Surmaga lõppenud juhtum oli küll USA-s, aga see oli ECHA jaoks ikkagi hoiatav näide. Seal suri nelja-aastane laps pärast seda, kui neelas mängides alla Reeboki jalatsite ostmisel vanematele kaasa antud käevõru ripatsi. Laps suri pärast metsikuid kõhukrampe ja oksendamist. „Pärast tehti kindlaks, et plii sisaldus ripatsis oli 99,1% ehk see oligi sisuliselt pliiist,” lausub Sadam.

Ehtefirmad kasutasid kahjulikku pliid puhtalt majandusliku kasu pärast, kuna nii

sai tooteid odavalt „tuunida”. „Plii muutis juveeltooted raskest ja seetõttu tundusid odavamad juveeltooted väärtuslikumad,” ütleb Sadam. „Tootjad tahtsid pliid kasutada, kuigi oli ja on olemas pliivabasid sulameid, aga need on kallimad.”

Jaht väärtuslikumale tootele

Plii kasutamine võimaldas ehte kattekihile anda metalse läike ja ka rohkem varje toote värvile, mis muutis selle huvitavamaks. Nn valget metalli saadi plii kasutamisel koos tinaga. Peamiselt kasutati hästi töödeldavat pliid odavamate, nn moeete tootmisel. Väärisehted tavaliselt pliid ja selle ühendeid ei sisalda.

Taotluse ohtliku plii ühendite ehetes kasutamise keelamiseks esitas Prantsusmaa. ECHA pidas seda soovi pea-

Diana Sadam
Euroopa kemikaaliamet

Plii muutis juveeltooted raskest ja seetõttu tundusid need väärtuslikumad.

Kui minna käte allergilise lööbe tõttu arsti juurde, siis sageli arst põhjust ei uuri.

aitab piirata ohtlike kemikaalide kasutamist meie tarbeesemetes

Võtmete puhul pole plii kasutamine keelatud, nii et parem on need väikelastest eemal hoida.

Foto: Ilmar Saabas

2004.–2006. aastatel müüs Reebok koos laste jalanõudega ka südamekujulise ripatsiga käekette. Minneapolises neelas nelja-aastane laps alla ühe käeketi jupi ja suri pliimürgituse. Reebok oli aga jõudnud üle maailma laiali saata 300 000 ketti. USA tarbijakaitseamet nõudis firmalt miljon dollarit trahvi, mis oli seni suurim karistus.

Foto: USA tarbijakaitseamet (CPSC)

2010. aastal tuvastas Ameerika uudisteagentuuri Associated Press uurivad ajakirjanikud, et Hiina ehtetootjad on keelatud plii asemel USA-sse turustavate laste ehetes – antud juhul käevõrudes – kasutanud hoopis ohtlikumat kaadmiumi. Pliid kasutavad ehtetootjad selleks, et muuta ehte välimus väärtuslikumaks ja huvitavamaks, kuid väheses koguses.

Foto: AP/Scanpix

Väiketootjal on ohtlike kemikaalide kirjapanekuks aega

Kõik Euroopa Liidus toodetavad või sinna imporditavad keemilised ained peavad olema ECHA-s registreeritud, kui ettevõtte toodab või impordib neid vähemalt ühe tonni aastas.

Registreerimise tähtaeg sõltub aine ohtlikkusest ja kogusest. Ohtlikud ja suurtes kogustes – üle 1000 tonni aastas tootja või impordija kohta – toodetavad ja imporditavad ained tuli registreerida 2010. aastaks. Ained, mida toodetakse või imporditakse 100–1000 tonni aastas, tuli registreerida tänava kevadeks ja 1–100 tonni 2018. aasta 31. maiks. Viimane tähtaeg puudub eelkõige väike- ja keskmise suurusega ettevõtteid. Kemikaale, mida toodetakse või imporditakse vähem kui üks tonn aastas tootja/impordija kohta, pole tarvis registreerida.

le aastapikkust uurimist igati põhjendatuks, küll aga loobuti toona plii kasutamise piiramisest näiteks võtmetes, nagu eespool mainitud. Põhjuseks oli asjaolu, et puudub võimalus asendada võtmete valmistamisel plii mõne muu metalliga, nii et ei muutuks võtmete omadused.

Seega ärge laske oma väikelastel korterivõtmemetega mängida – see võib nende tervisele ohtlik olla!

Nüüd arutab ECHA – teiste ekspertide seas ka Diana Sadam – Rootsi ettepanekul plii kasutamise piiramist ka teistes toodetes, mis võivad sattuda laste kätte, nagu näiteks nõopides ja lukkudes.

Kui me ostame uut mööblit või uusi jalatseid ja riideid, siis leiame tihti nende pakendist väikesi, soola moodi ainet sisaldavaid pakikeid. Veel mõned aastad tagasi kasutati nendes pakikeses sellist ainet nagu dimetüülfumeeraat (DMF), mis pidi mööb-

li, riide, jalanõude transportimisel ja hoiustamisel hallituse teket ära hoidma. Peale pakikeste kasutamise võidi kaitsmist vajavad tooted või nende transpordiks kasutatavad konteinerid ka lihtsalt DMF-iga üle pritsida.

„See preparaat hoidis küll ära hallitust, mis võis tooteid riknuda, aga ka asjad ise puutusid selle ainega kokku ning sealts võis see edasi kanduda inimeste nahale ja põhjustada nahaärritust,” räägib Sadam. „Ma mäletan, et toimikus oli foto, kus imik oli pandud diivanile ning pärast nägi tema nahk välja, nagu oleks see põlenud. See oli päris õudne pilt.”

Kolm miljonit allergikut

ECHA leidis, et DMF-ile on ohutumaid alternatiive, mis hoiavad hallitust sama hästi ära, ning lubas edaspidi selle ohtliku aine kasutamist ainult väga väikestes kogustes.

Hea näide on veel Taani soov piirata selliste inimkehaga

kokku puutuvate nahktoodete turustamist, mis sisaldasid keemilist ühendit kroom(VI). Inimese nahaga pikemalt kokku puutudes – näiteks nahkkindaid kandes – võib kroom(VI) tekitada tugeva allergia, aga inimene ise ei pruugi aru saada, kust allergia pärit on.

„Kroom(VI) ei kasutata nahktoodete valmistamisel sihilikult, kuid ta võib moodustuda naha parkimisel kasutatava kroom(III) oksüdeerumisel. Siiski on tootjal võimalik teha nii, et seda üldse ei moodustuks, seda on võimalik vältida,” kinnitab Sadam.

Enne Euroopa Komisjonile ettepaneku esitamist kroom(VI) kasutamise piiramiseks selgitati välja, et rohkem kui 30% testitud toodetest oli selle aine kontsentratsioon liiga suur. Peale selle selgus, et 0,2–0,7% EL-i elanikest on selle aine vastu allergilised. See vastab aga ühele kuni kolmele miljonile inimesele, kelle tervise kaitsele vii-

dates otsustas ECHA, et piirang on põhjendatud.

Juba viis aastat ECHA sotsiaalmajandusliku komitee sekretariaadis töötava Sadama sõnul tehakse alati enne mõnele keemilisele ühendile piirangu kehtestamist tuludekulude analüüs. Tavaliselt on nii, et kulusid on oluliselt lihtsam hinnata kui tulusid.

„Selleks pead sa täpselt teadma neid terviseriske, aga tihti on nii, et meditsiiniline info pole päris täpselt dokumenteeritud,” selgitab Sadam. „Kui sa lähed näiteks käte allergilise lööbega arsti juurde, siis tavaliselt arst ka ju täpselt ei uuri, mida sa käes kandsid. Ei viida põhjust sümptomiga kokku, mis meie jaoks on tähtis. Seetõttu on kõik hinnanguline.”

Kirglikud vaidlused

Näiteks kroom(VI) piirangu arutamisel leidis komitee, mille sekretariaadis Sadam töötab, pärast põhjalikku analüüsi, et esimesel aastal pärast piirangu jõustumist on sellel kaasnevad tulud ja kulud võrdsed, aga järgmistel aastatel ületavad tulud kulusid oluliselt. 20 aastaga ületavad tulud kulusid roh-

kem kui 4,4 miljardi euro võrra.

„Tulude hulka on arvestatud näiteks ärahoitud allergiajuhtumitega seotud ravikulud ja allergia tõttu töölt puudunud päevadega seotud kulud,” lausub Sadam.

Mitte alati ei ole aga Sadama sõnul nii, et inimese tervis kindlasti kaalub üle majanduslikud kaalutlused. „Alati on selle üle väga kirglikud vaidlused,” nendib ta. „Liikmesriigid kaasavad nendes vaidlustes vahel isegi tippmajandusteadlasi.”

ECHA reguleerib Euroopa Liidu uue keemiapolitika (REACH) elluviimist. REACH-i alla käivad mitte ainult tööstuses kasutatavad keemilised ained, vaid ka meie igapäevaelu toodetes, näiteks puhastusvahendites, värvides, riides, mööblis, elektritoodetes, toidupakendites sisalduvad ained.

Päris palju valdkondi jääb aga väljapoole ECHA-t. Näiteks ei tegele nad ravimite, toidu, sööda ja pestitsiididega ega kosmeetikatoodetega, mille jaoks on Euroopa Liidus eraldi regulatsioonid ning ametid. ●

KÄITL ROMUSÕIDUKEID JA KASUTATUD AUTOOSI KESKKONNASÕBRALIKULT!

Romusõiduk ja paljud kasutatud autoosad on ohtlikud jäätmed, milles sisalduvad ained avaldavad kahjulikku mõju keskkonnale ja inimese tervisele. Romusõidukit tohib käidelda (lammutada) ainult ohtlike jäätmete käitlemise õigust omav ettevõtja.

Romusõiduki omaalgatuslik lammutamine või üleandmine lammutamiseks isikule, kes ei oma ohtlike jäätmete käitluslitsentsi ja jäätmeluba, on seadusega keelatud ja karistatav. Kasutatud autoosi ei tohi kõrvaldada sortimata olmejäätmetena.

Uute tehnoloogiate ja kaasaegsete materjalide kasutuselevõttuga autode konstrueerimisel on autode valmistajad viinud lammutamisega kaasneva keskkonnamõju miinimumini. See tähendab, et enamus kaasaegsete autode juures kasutatavaid materjale on kas korduskasutatavad või ringlussevõetavad.

Romusõiduki tagasiandmisega autode maaletoojale või jäätmeluba omavale lammutuskojale saab iga autoomanik aidata kaasa meie energiaressursside ja maavarade mõistlikule kasutamisele ja normaalse elukeskkonna säilimisele.

KUIDAS KÄITLADA ÕIGESTI?

Kui soovid loobuda oma vanast sõidukist, vii see tasuta koos dokumentidega lähimasse jäätmeluba omavasse lammutuskotta või vastava määra maaletoojale. Jäätmeluba omavate lammutuskodade kohta saad infot maaletoojatelt, Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Eesti Liidu kodulehelt www.amtel.ee või Autolammutuste Liidu kodulehelt www.elv.ee. Kasutatud autoosad on võimalik tasuta tagastada varuosi müüvasse kauplusesse.

Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Eesti Liit

NELSON MANDELA SAI 95-AASTASEKS

Lõuna Aafrika Vabariigi endisel riigipeal ja apartheidi-vastase võitluse sümbolil Nelson Mandelal täitus eile 95. eluaasta. Pidupäeva veetis Mandela endiselt Pretoria haiglas, kus ta on kop-

supõletiku tõttu ravil olnud juba juuni algusest alates. Ekspre-sidendi tütre Zindzi Mandela sõnul on isa tervis viimastel päevadel siiski märgatavalt paranenud. **Delfi**

SAKSA MINISTRI VISIIT PANI ATEENA LUKKU

Eile Kreekasse saabunud Saksa rahandusministri Wolfgang Schäuble visiidi tõttu pandi Ateena põhimõtteliselt lukku. Terve Ateena kuulutati turvaalaks, keelati igasugused

demonstratsioonid ja suleti metroo. Schäuble sattus Ateenat külastama mõned tunnid pärast järjekordse kärpeseaduse vastuvõtmist, mille järgi kaotab töö 4000 ametnikku. **EPL**

Türgis on surve all meedia, arstid, arhitektid ja juristid

Olukord Türgis on kõigest pealtnäha rahunenud – valitsusel paistab olevat demokraatiast teine arusaam kui kodanikel.

Poliitika on Türgis plahvatusohtlik teema. Kuigi maailma tähelepanu on koondunud Egiptusele, ei suuda Türgi valitsus ja rahvas ikka ühte jalga käia. Vestleme Gezi pargist alanud kodanikuliikumises osaleva muusiku Ereni ja ajakirjaniku Seliniga Türgi tuleviku teemadel, kuid kumbki ei soovi, et neid täisnimega tsiteeritaks.

„Ei, kindlasti ei tule Türgist autoritaarset ja presidentaalset riiki,” kinnitab Eren. „Peaminister on oma poliitilise usaldusväärsuse maha mänginud ja temast ei saa järgmist Türgi presidenti. Kuu aega enne Taksimi sündmusi oleks ma teisiti vastanud, aga nüüd olen ma kindel.”

Ereni optimism Türgi demokraatliku tuleviku üle on nakatav. Selin aga vaidleb vihaselt, et positiivsuseks pole mingit põhjust, kuna valitsus jätkab armutut kodanikuliikumiste mahasurumist ja tagakiusamist. „Türgi on muutumas politseiiriigiks!” põrutab ta.

Tõepoolest, Türgi sõltumatu väljaanded ja suhtlusmeedia vahendavad viimastel päevadel uudised, et nõiajaht nn valitsusvastases tegevuses osalenutele on alles alanud.

Pingviinid valitsuse vastu

Mai lõpus vallandunud valitsusvastastel rahutustel osalenud vahistatakse ja viiakse ülekuulamisele. Suhtlusmeedias info jagamise eest on kinni peetud sadu. Kümnete fotograafide kaamerad on lõhutud või konfiskeeritud ja nende sisu kustutatud. Aina rohkem on surve all ajakirjanikud, kes väidavad, et tsensuur on taas tugevnemas ja liiga julged avaldused meedias võivad lõppeda vallandamisega.

Ajakirjanike sarkasmi sümboliks on pingviin, kuna sündmuste kajastamise asemel näidati peamises uudistekanalisis neist dokumentaalfilmi. Pingviinidega plakatite all on aja-

Türgi muutub politseiiriigiks, kardavad Gezi pargist alanud kodanikuliikumises osalejad. Ülemisel pildil püüavad Istanbuli elanikud märulipolitsei teelt kõrvale hoida, alumisel pildil on protestija katnud end riigilipuga.

Fotod: AFP/Scanpix

Arste on kinni peetud ja ähvardatud, et nad protestijatele abi ei annaks.

kirjanikud korraldanud protestimarsse ja istumisaktsioone, kuid tulutult, sest Türgis saavad pressikaardi ainult valitsuse heaks kiidetud ajakirjanikud ning üle 90% ajakirjanikke tunnistab, et on tsensuuriga mingil moel kokku puutunud.

Kohalikud hoiatavad, et rahutuste piirkonnast peaks eemale hoidma, sest ka välismaalaseid on kinni peetud ja riigist välja saadetud. Näiteks vangistati Taksimi piirkonnas Rootsist pärit ajakirjanik. Tal le esitati süüdistuste peaministri solvamise eest, ta deporteeriti riigist ja tal keelati ühe aasta jooksul Türki siseneda. Kurioosne oli juhtumi puhul see, et ajakirjanik ei osanud türgi keelt ja ka vangistajad ei mõistnud tema juttu.

Just taolised juhtumid annavad kinnitust politseile antud vabadest kätest ja karistamatuse tundest ega kasvata usaldust võimude vastu. Turvakaamerate videote järgi jahitakse demonstratsioonidel osalenuid efektiivselt, kuid ei leita endi seast inimest, kelle tõttu ühe meelevaldustes osaleja surma põhjustanud politseinikku kaitstakse süüdimõistmise eest.

Mitmetelt poolt on tulnud teateid vahi all olevate naisajakirjanike ja -aktivistide seksuaalsest ahistamisest. Endiselt lastakse vajadusel inim-

hulkade pihta pisargaasi, mille rikkalikku kasutamist on kritiseerinud nii Euroopa Liit kui ka paljud inimõiguste organisatsioonid.

Keelatud arstiabi

Paremini ei ole läinud ka arstidel, kes on andnud esmaabi kokkupõrgetes viga saanud inimestele. Türgi päevalehe Hürriyeti andmetel on neid kinni peetud, ülekuulamisele viidud ja ähvardatud, et nad keelduksid demonstrantidele abi andmisest. Seaduseelnõu kohaselt peavad arstid edaspidi valitsusele nõude korral patsiendi terviseinfot edastama ning protestides osalenuke arstiabi andmine kriminaaliseeritakse.

Mõned päevad tagasi suunas politsei veekahurid tuhandetele inimestele, kes olid tulnud meelt avaldama valitsuse otsuse vastu piirata arhitektide ja inseneride koja sõnaõigust suurprojekti tegemisel. Valitsuse hinnangul piisab edaspidi linnu puudutavate projektide kavandamisel vaid otse valitsusele alluva keskkonnaja linnaplaneerimise ministri otsustest.

„Me ei taha neid hullumeelseid projekte,” ütles koja esindaja, pidades silmas kavandatavat kolmandat Bosporuse silda ja kanalit, mis ühendaks Marmara mere Musta merega. „Me ei anna alla!” kinnitab ta Hürriyeti veergudel.

Vahistamistega on silmitsi seisnud ka juristid, kes andsid tasuta juriidilist nõu demonstratsioonides kinnipeetutele. Suhtlusmeedias ringles koomiks, milles vahistatav jurist väitleb politseinikuga: „Minu aresteerimine pole seaduslik!” „Ma tean!” vastab politseinik käeraudu kinni klõpsates.

Viimastel päevadel on Türgi terrorismivastase politsei üksused reidunud rohkem kui sadat organisatsiooni ja hoonet, vahistades inimesi, kelle koguarvu ei avaldata. Nende hulgas on Türgi meedia andmetel nii üliõpilasi kui ka koolialalisi. Mõistagi ei aita Türgi kui demokraatliku riigi mainele kaasa, kui mitu ministriüritust keelduvad Euroopa Liidu diplomaatidele intsidentide kohta andmeid jagamast ja sõjaväge võib edaspidi kasutada rahutuste mahasurumiseks, kui politsei üksi nende ohjamisega hakkama ei saa.

Erenile näib, et Recep Tayyip Erdoğanil, kellel oli suur võimalus kirjutada oma nimi Türgi ajalukku sama positiivselt kui vabariigi loojal Mustafa Kemal Atatürkil, see siiski ei õnnestu. „Seni läks kõik plaanipäraselt ja ta tegi Türgile palju head,” ütleb Eren. „Nüüd on aeg meil valitsust vahetada. Me teeme seda demokraatlikul moel.”

Valitsusel aga paistab olevat demokraatiast erinev arusaam kui kodanikel. **•**

Ekspresident kritiseeris Obama jälgimisprogramme?

Obama administratsioon üritab nii Euroopas kui ka USA-s luureskandaalist tekinud järellainetusi leevendada, kuid väidetavalt ei kavatsegi endine Ameerika Ühendriikide president Jimmy Carter Washingtoni aidata. Saksa väljaande Der Spiegel väitel kinnitas Carter teispäeval Atlantas suletud uste taga toimunud konverentsil, et „vilepuhuja” Edward Snowdeni tegu oli vajalik.

Ekspresident kritiseeris teravalt ka USA praegust poliitilist süsteemi. „Ameerika Ühendriikides ei ole funktsioneerivat demokraatiat,” nentis Carter. „Ma arvan, et inimeste eraellu tungimine on läinud liiga kaugele. Tõenäoliselt oli [Snowdeni tegu] vajalik, sest sellega informeeriti avalikkust.” Jimmy Carter oli Ameerika Ühendriikide president aastatel 1977–1981. **• Delfi**

Venemaa opositsiooni juht Navalnõi mõisteti vangi

Venemaa opositsiooniliider ja Moskva linnapeakandidaat Aleksei Navalnõi (pildil) mõisteti neljapäeva hommikupoolikul Kirovi linna Lenini kohtus süüdi kelmuse teel vara omastamises. Kohtunik Sergei Blinov mõistis opositsionäär Navalnõi kahtlusteta süüdi ja karistas värsket linnapeakandidaati viieaastase vabadusekaotusega. Mees võeti kohtusaalis vahi alla.

Navalnõi advokaat Sergei Kobelev teatas, et kaebab süüdimõistva otsuse edasi. „Esitam kaebuse ettenähtud aja ehk kümne päeva jooksul, esialgu lühidalt,” ütles Kobelev.

Moskva linnavalimiskomisjoni esimees Valentin Gorbunov kinnitas, et Navalnõi jääb süüdimõistvast kohtuotsusest hoolimata pealinna ametlikuks linnapeakandidaadiks. Navalnõid, kes on Venemaa president Vladimir Putini režiimi peamine kriitik, süüdistati riiklikust metsandusettevõttest Kirov-les 16 miljoni rubla kõrvaldamises. **• Delfi**

KONKURENTSIAMET UURIB KINODE HINNATÕUSU

Konkurentsiamet küsib Coca-Cola Plazalt ja Solaris Kinolt üheaegse hinnatõusu kohta selgitusi. Mõlemad kinod tõstsid 21. juunil samal ajal hindu 10–50 senti ja kinnitasid, et tegu oli

kokkusaatumusega. Eile aga selgus, et kinod pidasid samal ajal ostu-müügi läbirääkimisi. Coca-Cola Plaza omanikfirma Forum Cinemas teatas eile, et tahab osta Solaris Kino. **Delfi**

NOKIA KAHJUM TEISES KVARTALIS VÄHENES

Soome telekomifirma Nokia finantsnäitajad teises kvartalis paranesid, kuid ettevõtte on sellegipoolest siiani kahjumis. Nokia kahjum ajavahemikul aprillist kuni juunini oli

115 miljonit eurot, möödunud aasta samal perioodil kaotas firma 824 miljonit eurot. Samal ajal vähenes ettevõtte käive ligi kaks miljardit eurot, 5,7 miljardi euro peale. **ERR**

Armin Karu töövõit: hotellikett Hilton tuleb esimesena Eestisse

Aktsiad tõusid. Olympic Entertainment Groupi nõukogu esimees Armin Karu ja Hilton Worldwide asepresident Mike Collini allkirjastasid eile lepingu, mille järgi rajatakse Tallinnasse Baltimaade esimene Hiltoni hotell.

Olympicu ja Hiltoni tehingu nurgakiviks on kuus aastat kestnud edukas koostöö Varssavis. Just Poola pealinnas äsja avatud Hiltonis avas Olympic 2007. aasta kevadel toona Varssavi suurima mängupõrgu. Hiltoni asepresident Mike Collini ütles Ärilehele, et hotellikett on tahtnud Eestisse ja Baltimaadesse laieneda juba ammu, kuid võimalused on olnud ahtad. Collini näeb investeeringus suurt potentsiaali, kuna turistide huvi Tallinna ja Baltimaade vastu suureneb.

Kuid tehing on märgiline teiseastki vaatevinklist. Ehituse maksumuseks on plaanitud umbes 36 miljonit eurot, selle ehitab Eesti suurim ehitusfirma Merko Ehitus, kelle jaoks on tegu seni aasta suurima

tehinguga. „Aga arvan, et see on suursündmus kogu Eesti ehitusturule. Siin saavad tööd väga paljud Eesti ehitajad, alttöövõtjad, materjalitootjad ja materjalimüüjad. Kindlasti on selline erainvestori suurinvesteering märgilise tähendusega,” ütles Ärilehele Merko Ehitus Eesti juhatuse esimees Tiit Roben vihjates samal ajal vähenevatele avaliku sektori tellimustele. Teade löi Tallinna börsil aktsiahinna üles nii OEG-il kui ka Merkol. Kui esimesel tõusis aktsia hind 2,1%, siis Merkol isegi 3,6%.

Uue hotellikompleksi rajamiseks lõpetab Reval Parki hotell ja kasiino töö 31. oktoobril 2013. 2014. aasta veebruarist plaanitakse alustada uue hoone ehitamist, mis peaks lõplikult valmima 2015. aasta detsembris.

13-korruseline hotelli- ja meelelahutuskompleks plaanitakse teha 4-korruselise madalast ja selle peal olevast 9-korruselise kõrgest hoonemahust. Kõrgemas osas on 202 numbrituba. Harry Tuul

1/4 kütusest pestakse välja käibemaks ja aktsiis

Maksuamet hindas poole aastaga maksmata

käibemaksu suuruseks

4,6 miljonit eurot kuus.

Lemmi Kann
majandus@epl.ee

Eesti kütusemüüjate hinnangul on tegelik olukord kütuseturul hullem kui ametlik statistika on näidanud. Nad pakuvad, et 20–30% kütusest on käinud läbi mõnest osavast petuskeemist, mille käigus maksud kütusest „välja pestakse”.

Kõige markantsematest näidetest kirjutas hiljuti ERR-i uudisteportaal, mis kirjeldas skeemi, kuidas Poola kaudu tuuakse Eestisse nii-öelda diisli sarnane toode, mis pole maksustatav ja millele lisatakse Eestis kütust juurde, et see päris diislina maha müüa.

Neste Eesti peadirektor Ivar Kohv rääkis Ärilehele, kuidas 2011. aasta veebruaris kütusekäitlejatele kehtestatud kopsaka tagatisnõudega loodeti, et see aitab kütuseturgu korradada. „Tagatise mõju kestis

pisut üle aasta – siis alustati uute ja keerulisemate skeemidega,” ütles Kohv. 2010. aastal jäi kütuseturul toimuvate maksupettuste tõttu riigil saamata ligi 50 miljonit eurot. Kaks aastat hiljem ollakse kütuseturul toimuvate maksupettuste mahuga täpselt samas augus tagasi.

Eesti õliühingu hinnangul on 2013. aasta algusest mootorkütuste maksulaekumised drastiliselt vähenenud. „Hinnanguliselt jääb käibemaks maksmata 15–20% jaeturul müüdavalt kütuselt,” märkis ühingu juhatuse esimees Toomas Saks kirjas, mille ühing esitles nädalal rahanduskomisjonile, rahandusministrile ning maksu- ja tolliametile läkitas.

Aastas 55 miljonit kahju

Maksu- ja tolliameti peadirektor Marek Helm ütles värskest statistikat tutvustades, et laekumata käibemaksu arvutuslik kahju on veelgi suurem – 4,6 miljonit eurot kuus. Aastas teeb see 55,2 miljonit eurot. See summa vastab suurusjärgule, mille õliühing oma eelmise nädala kirjas musta stse-

naariumina välja pakkus, juhul kui riik midagi ette ei võta. Kirja koostamise hetkel hindas õliühing maksuauku veel 30 miljoni euro suuruseks.

Eelmise aasta aprillis jõustus veel üks seaduse säte, mis keelas oma tarbeks aktsiisilaos kütuse ladustamise. Siis suutsid ausad kütusemüüjad veel mõnda aega konkurentsis püsida. „Müüsi-me hulgi ja suurtele ettevõtetele,” rääkis Alexela Oili juht Ain Kuusik. Täna on pettused kütuseturul taas hoogustunud. „Meie hinnangul on Alexelal ligi pool miljonit liitrit kütust igas kuus jaemüügist ära kukunud. Kliendid on lihtsalt läinud „odavamate torude otsa,” nentis Kuusik.

„Kütuseturul puudub normaalne konkurents, seega on probleem ausate kütusemüüjate jaoks väga tõsine,” toetas Kohv konkurenti.

Marek Helmi sõnul on maksuamet sel aastal ette võtnud 34 kütusega tegutseva ettevõtte põhjaliku kontrolli. „See ja senisest jõulisem sekkumine on vältimatu samm, sest maksupettuste maht on kütuseturul kasvanud,” tõdes Helm.

Kuidas skeemid toimivad?

Käibemaksupettus

Kõige levinumaks ja traditsiooniliseks pettuseks on käibemaksu tasumata jätmine. Pettus pannakse peamiselt toime kütuse aktsiisilaost väljaviimisel, mil kauba tarbimisse lubajal tekib kohustus deklareerida ja hiljem ka tasuda käibemaks. See jäetakse tegemata. Maksetähtaja saabudes on firma varatu ja pankrotis. Luuakse uus ettevõtte ning sama skeem kordub uuesti.

Kasutatakse ka varifirmasid, mille kaudu vormistatakse fiktiivsed dokumendid. Näi-

teks maikuus kasvas hüppeliselt eksport Läti. Skeem on järgmine: näidatakse kütuse müüki Läti ettevõttele. Sealt tuleb läbi mitmete varifirmade odavam kütus tagasi.

Aktsiisipettus

Uuemal ajal on mängu toodud aktsiisipettused, mille käigus „mängitakse” kaubakoodidega. Diislikütusele sarnane toode tuuakse maale mõne muu määrgistuse all, mis ei kuulu aktsiisiga maksustamisele. Siin segatakse see diislikütusega ja „muu toode” muutub diislikütuseks.

Kontrollide käigus on amet sel aastal kütusekäitlejatele määranud 1,78 miljonit eurot makse, kustutanud registrist 16 äriühingut ja peatanud 21 äriühingu registreeringu. Kuut ettevõtet veel kontrollitakse.

Ain Kuusik Alexelast tunustas maksuameti pingutusi. „Kui nende ressursid võimaldaksid kõiki käitlejaid kontrollida nii põhjalikult nagu eelmisel aastal Alexelas tehti, saaks veel nii mõnigi ettevõtja endale kopsaka maksuotsuse kaela,” nentis ta.

Pakkisid kiiresti kokku

Kõige suurema kahju tekitasid kaks sel aastal registreeritud ettevõtet, mis „pakkisid end kokku” kohe, kui maksuamet neid kontrollima hakkas. „Need äriühingud jäeti koos võlgadega maha ja neile määratud tagatis ei katnud tekkinud võlgasid,” nentis Helm.

See näitab, et seni määratud tagatiste summad on liiga väikesed, et pettureid eemale hoida. Helmi hinnangul ei aita siin muu, kui määrata igale uuele kütusefirmale, mille puhul võib aimata väikeimatki riski, maksimaalne võimalik tagatis. Tagatist vähendatakse alles siis, kui on näha, et tegemist on ausa ettevõttega ja maksud korrektselt makstud.

„Me kontrollime põhjalikult turule siseneda soovivate isikute tausta, varasemaid kogemusi ettevõtluses ja maksekäitumist,” rääkis Helm. ●

a

ARVAMUS

VENEMAA ON TEEL TUPIKUSSE

Igatahes näitab Navalnõi kohtuotsus, et Venemaa president Vladimir Putin on valinud ainuvõimu kindlustamise tee. Ajalugu on näidanud, et Venemaa puhul on see korduvalt tupikusse viinud.

RIIGIKOGU VÄLISKOMISJONI ESIMEES (IRL) MARKO MIHKELSON (ERR)

KONTROLLIHIRM

Oma lihtsat elu elavate lihtsate inimestena saamegi ise kontrollida ainult seda, et säilitaksime terve mõistuse ja rahuliku meele tänapäevaste e-paranojade kasvulavas. Mida rohkem me ise kardame, seda suurem on ebaturvalisus meie endi sees ja siis ju vahet ei ole, kas keegi tegelikult jälitab või ei.

AIDI VALLIK (LÄÄNLANE)

VANASÕNA

Kiirust on tarvis kirpude püüdmiseks.

EGIPTUS on meeldetuletus, et Lähis-Ida käärib ega lase meil rahus olla, tahtku me seda kui palju tahes.

Lääs ei tohi Egiptusele selga pöörata

Tony Blair

Briti ekspeaminister

Egiptuse sõjavägi oli president Mohamed Morsit võimult kõrvaldades lihtsa valiku ees: sekkumine või kaos. Seitseteist miljonit inimest tänavatel pole sama, mis valimised, aga see on rahva võimu aukartustäratav manifestatsioon.

Morsi Muslimi Vennaskond ei suutnud muutuda opositsiooniliikumiseks valitsevaks parteiks. Muidugi, valitsused valitsevad halvasti, hästi või keskpäraselt. Aga see on teine asi. Egiptuse majandus on seiskunud. Kord on kadunud. Teenused ei toimi korralikult.

Üksikud ministrid andsid oma parima. Mõne nädala eest kohtusin ma turismiministri-ga, kes oli minu arvates oivaline, ja tal oli mõistlik kava sektori taaselustamiseks.

Paar päeva hiljem astus ta tagasi, kui Morsi tegi arusaamatut sammu – määras Luxori provintsi (võtmepunkti turismipiirkonna) kuberneriks kellegi, kes oli tegutsenud koos grupiga, mis vastutab Egiptuse halvima terro-

rirünnaku eest (selle käigus tapeti Luxoris üle 60 turisti).

Nüüd seisab armee ees delikaatne ja vaevarikas ülesanne juhtida maa tagasi valimiste ja demokraatliku valitsemise teele. Loodame, et nad suudavad seda teha ilma edasise verevalamiseta. Aga vahepeal peab keegi riiki valitsema. See tähendab mõningate karmide ja ebapopulaarsete otsuste tegemist. See ei ole kerge.

See, mis toimub Egiptuses, on värskeim näide kogu maailmas täheldatavast vastasmõjust demokraatia, protesti ja valitsuse efektiivsuse vahel.

Näidata efektiivsust

Demokraatia on viis otsustada, kes hakkavad tegema otsuseid, mitte otsuste tegemise aseaine. Ma mäletan vestlust noorte egiptlastega vahetult pärast president Hosni Mubarak'i kukutamist aastal 2011. Nad uskusid, et demokraatia lahendab probleemid. Kui ma küsisin, milline oleks Egiptusele õige majanduspoliitika, ütlesid nad lihtsalt, et kõik saab korda, sest neil on nüüd demokraatia. Nende majanduslikud ideed olid kaugel kõigest, millel olnuks šanss toimida.

Ma olen demokraatia suur toetaja. Kuid demokraatliku valitsuse olemasolu üksi ei taga efektiivset valitsemist. Efektiivsus on suur väljakutse. Kui valitsused ei näita tulemusi, hakkavad inimesed protestima. Nad ei taha järgmiste valimisteni oodata. Veelgi enam, Türgi ja Brasiilia juhtumid näi-

tavad, et inimesed võivad protestima hakata isegi siis, kui objektiivsete mõõdupuude järgi on nende riik kõvasti edasi liikunud.

Sedamööda, kuidas riigid saavad madala sissetulekuga maast keskmise sissetulekuga maaks, kasvavad ka inimeste ootused. Nad tahavad kvaliteetsemaid teenuseid, paremat eluaset ja head infrastruktuuri (eriti transporti). Ja nad pahandavad – tänavatele tulekuni välja – iga vihje peale, mis viitab, et võimuklikk pidurdab.

See on üks vaba demokraatliku vaimu vorm, mis tegutseb väljaspool arusaama, et valit-

Egiptus on näide uuest vastasmõjust demokraatia, protesti ja valitsuse tõhususe vahel.

sus otsustatakse valimistel. Seda kütab sotsiaalmeedia. Ja see vallandab kriise väga kiiresti.

See ei ole alati järjekindel või ratsionaalne. Protest ei ole poliitika ja plakat ei ole valitsuse programm. Kuid valitsused, kellel ei ole selgeid argumente protestijate seisukohtade ümber lükkamiseks, on hädas.

Egiptuses võimendas valitsuse probleeme pahameel Muslimi Vennaskonna ideoloogia ja sallimatuse vastu.

Rahvas hakkas arvama, et vennaskond allutab igapäevaelu järjekindlalt oma doktriinidele.

Esimest korda käib kogu Lähis-Idas avalik arutelu religiooni rollist poliitikas. Hoolimata Muslimi Vennaskonna võimsast organisatsioonist on need, kes eelistavad ilmalikku lähenemist valitsemisele, tõenäoliselt ülekaalus – see käib suurema osa kohta piirkonnast.

Ühiskond võib olla religiooni järgimisest läbi imbutunud, aga inimesed hakkavad aru saama, et demokraatia töötab ainult pluralismis, mis nõuab respekti erinevate uskude vastu ning annab religioonile sõna, kuid mitte vetoõiguse. Egiptuse tohutus ja mitmepalgelises tsivilisatsioonis, mis hõlmab umbes kaheksat miljonit kristlast ja noori, kes tahavad olla ühenduses maailmaga, ei ole kohata islamiriigile.

Mida peaks lääs tegema? Egiptus on meeldetuletus sellest, et piirkond käärib ega lase meil rahus olla, tahtku me seda kui palju tahes. Tagasitõmbumine ei ole valik, sest *status quo* ei ole valik. Iga otsus mitte tegutseda on tohutute tagajärgedega otsus.

Lääs peab osalema

Lääs ei saa lasta Egiptusel kokku variseda. Ta peab uue *de facto* võimuga koostööd tegema ja aitama valitsusel läbi viia vajalikke muutusi eriti majanduses, et valitsus saaks anda Egiptuse kodanikele piisavaid tulemusi.

Koostöö on vajalik ka mujal regioonis. Süürias ei saa aksepteerida halvimat stsenaariumi – riigi jagunemist, mis jätab itta vaese ja ekstremistliku suniitide riigi, mis on eraldatud merest ja maa rikkustest. Selle juhtumisel satuks Liibanon täielikku kaosesse, Iraak destabiliseeruks veelgi rohkem ning

Jordaania satuks suurema surve alla. Süüria presidendi Bashar al-Assadi võimu alla jääv osa sõltuks Hezbollah'ist, mis on terroristlik organisatsioon, ja Iraanist.

Iraani uus president Hassan Rowhani võib tahta saavutada kokkulepet maailmaga riigi tuumaambitsiooni küsimuses – või ka mitte. Nii või teisiti, lõplik võim Iraanis on endiselt usuliider ajatolla Ali Khamenei käes. Maailm ei saa lubada tuumarelvastatud Iraani.

Ja ma ei ole veel nimetanudki probleeme Liibüas, Jeemenis ja Pakistanis või ekstremismikatku Sahara-aluse Aafrika põhjaosas või mõnes Kesk-Aasia osas.

Lähis-Idas on miljoneid kaasaegse mõtlemisega inimesi. Peame olema nende liitlased.

Lääne huvides on jääda asjaga tegelema. Me peame tegema pikaajalisi otsuseid, sest lühiajalises plaanis lihtsaid lahendusi ei ole. Lähis-Idas on käimas pikk üleminekuprotest. Paljud läänes arvavad, et on kellegi teise asi selle lahendamisele kaasa aidata. Aga see on meie asi. See võitlus on kõigi jaoks tähtis.

Hea uudis on see, et Lähis-Idas on miljoneid kaasaegse ja avatud mõtlemisega inimesi. Nad peavad teadma, et me oleme nende poolel, oleme nende liitlased. ●

© Project Syndicate, 2013

HILLAR METSA METSIK MAAILM

VASTUKAJA

Noorte tööpuudus toidab ühiskonnast võõrandumist

●●Erik Aru artikkel „Noorte tööpuudus on suur näiliselt” (EPL 15.7) oli šokeeriv. Kui selline suhtumine ühiskonna ühte suurimasse probleemi on valdav, võime Eesti inimvara korstnasse kirjutada.

Valitsus on seadnud eesmärgiks vähendada noorte tööpuudus 2015. aastaks 15%-ni ja 2020. aastaks 10%-ni, see tundub peaaegu sama tõenäoline nagu loosung Eesti viimise viie rikkama riigi sekka. Seda põhjusel, et riigipoolne tugi eesmärgi saavutamiseks on väike, et mitte öelda pea olematu.

2013. aastal koostatud

noorteseire poliitika ülevaate järgi on Eestis 40 000 töötut ja haridustee katkestanud noort. See on ühe madala sündivuse ja väikese rahvaarvuga riigi kohta ütle mata suur arv. Need mitukümmend tuhat noort peegeldavad selgesti meie hariduse puudujääke noorte ettevalmistusel tööturule sisenemisel – see on vanuserühm, kes on enim seotud nii tööturu kui ka haridustega. Eurofondi arvutused näitavad, et noored, kes ei tööta ega õpi, põhjustavad riigile aastas kulusid lausa 1,5% SKT-st. See on arv, millest kindlasti mööda vaadata ei saa.

Ma arvan, et tõhusam variant noorte tööpuuduse vähendamiseks on hariduse ümberkorraldamine, sest probleemi lahendamisel tuleb alustada rohujuure tasandilt – sealt, kus on enim neid, keda tulevikus võib tööpuudus mõjutada. See tasand algab koolist. Karjääriõpetus, vabatahtlik töö, kutsekoalide praktika või koostöö ettevõtjatega on ainult vähesed väljakutsed, mis meid siinkohal ootavad, kuid millele on vaja hädaasti mõelda.

Elis Tootsman

Noorte Sotsiaaldemokraatide president

RYANAIRI ÄRIMUDELIST

[Ryanairi juht] O'Leary on üks sellistest äri meestest, kes ei taha maksta ühtki maksu, aga kasseerib riigilt heameelega toetusi. See strateegia töötab just üha ühinenumas Euroopas. Regioonid konkureerivad üksteisega. Üks reisija vähem Charleroi's tähendab ühte reisijat rohkem Maastrichtis. Mängides ühtesid omavalitsusi välja teiste vastu, on O'Leary seni kõik oma lahingud võitnud. BELGIA AJALEHT DE MORGEN

„MUTRIKESTE” VAIGISTAMINE

On levinud eksiarvamus, nagu oleks kaasamise ainus mõte ja eesmärk see, et nii saavutame suurema inimeste pühendumise. Ehk siis tegu on justkui järjekordse „tööriistaga”, kuidas panna töötajaid täitma juhtide tahet. Kaasamise mõte ja eesmärk on aga hoopis selles, et koguda meeskonnas kokku parim ajupotentsiaal ja rakendada seda muutuse edukaks teostamiseks. **RAIMO ÜLAVERE** (WWW.MINDSWEPPER.EE)

VÕRUMAA ERILINE ASUKOHT

Võrumaa on ainus maakond, mis omab maismaapiiri kahe välisriigiga. Võrumaa on Eesti jaoks ääremaa, aga kui vaadata seda investeerimiskeskonnana, on see maismaavärvaks Euroopa Liidu ja Venemaa vahel. Võrumaa asukoht maismaasadamana Riia ja Peterburi vahel on toiminud läbi ajaloo ning saab olla meie hea toimetuleku võtmeks ka edaspidi. VÕRU MAAVANEM **ANDRES KÕIV** (VÕRUMAA TEATAJA)

POLIITIKUTE äkilist rikastumist tuleks paremini uurida, arvab erakondade rahastamise järelevalve komisjoni juht

Ardo Ojasalu: me ei hakka kogu ajalugu läbi kammima

Intervjuu

Aksel Löbu
arvustoimetaja

Vanad rahastamisasjad on me haardeulatusest väljas, ütleb erakondade rahastamise järelevalve komisjoni juht Ardo Ojasalu.

•• Kolmapäeval kogunes erakondade rahastamise järelevalve komisjon, mille eel seati kuluaarides küsimuse alla, kas teie ja Kaarel Tarand ikka sobite selles komisjonis jätkama ja ega te ole liialt sotside-meelsed. Mida koosolek näitas?

Kui kõik liikmed laua taga koos olid, siis sai suu puhtaks räägitud ja ei tekkinud väga paksu verd. Seal oli ütlemist, et millest see valeinfo oli alguse saanud (nagu oleks komisjon otsustanud, et ei uuri Sotsiaaldemokraatliku Erakonna telereklaame – toim) ja kuidas see oli üles kerkinud ja miks jälle mina õigeaegselt ei reageerinud jne. Kaarel on kogu aeg öelnud, et tema ise seda infot sinna andnud pole. See on läinud kellegi initsiatiivil välja komisjonide materjalide hulgast, keegi on seda ajakirjandusse lekitanud.

•• Mis otsuseid viimasel koosolekul vastu võeti?

Kõige tulisema teema, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna valimiskampaania kohta otsustati järelepärimine saata erakonnale. Palusime SDE-l esitada oma selgitused, et oleks võima-

lik aru saada, millest on tulenenud nende kampaania oluliselt väiksem rahaline kulu, kuna nad ise on seda tunnistanud (Ojasalu peab silmas, et sotsiaaldemokraadid said oma reklaamid suhteliselt odavamalt kui mitmed teised erakonnad – toim). Otsustati ka kõikide teiste erakondade poole pöörduda, et meil tekiks võrdlusbaas, kui palju on erakonnad reklaamiskundile kulutanud.

Oli päevakorda tõstetud Tõnu Kõivu ja ta venna 2011. aastal sotsiaaldemokraatide-

Tahame, et tekiks võrdlusbaas, kui palju on erakonnad reklaamiskundile kulutanud.

le tehtud annetus. Parteide rutiinseid aruandeid analüüsid selgus veel üks mõnevõrra kummaline asjaolu. Üsna mitmed inimesed, kes on esimeses kahes kvartalis Keskerakonnale liikmemakse maksnud, on surnud. Selles osas otsustasime saata erakonnale märgukirja, et nad uuriksid, mis sellist asjaolu põhjustab. Keskerakonnaga kogu aeg juhtub midagi. Küll neil aruanded vajavad ümber tegemist ja küll need numbrid omavahel raamatupidamisega ei klapi ja jääb selline mulje, et erakonna majasisene juhtimine on väga ebapädev.

•• Olete ka ise sotsiaaldemokraat. Kuidas ühe poliitjõu esindajana erapooletust saavutada?

Mina lähtun kontrollimise objektiivsuse põhimõttest. Põhjendatud kahtlust tuleb alati kontrollida. Kui komisjon kokku tuli, sai esimene karistus määratud SDE-le. Neil oli äriühing teinud mingisuguse

töö ja esitanud arve. Erakonnal oli jäänud see arve maksmata, äriühing likvideeriti ja tekkis olukord, kus äriühing oleks nagu teatud summa korstnasse kirjutamise tagajärjel erakonda sponsoreerinud. Sai tehtud erakonnale ettekirjutus, et see raha tuleb kanda riigieelarvesse. Mõningatega on juhtunud rohkem ja selle tõttu on nad olnud rohkem komisjoni huviorbiidis, teistega on juhtunud vähem. IRL-iga on olnud vist ainult üks teema.

•• Mille kaudu olete erakonnaga peale liikmestaatuse veel seotud?

Ma olen Nõmme piirkonna juhatuse liige. Olen püüdnud oma elukeskkonda parandada erakondliku tegevusega, et anda teatavaid signaale, millega tuleks Tallinnas tegeleda. Erakonna majandamise poolega ei tegele, siis oleksin huvide konfliktis.

•• Kuidas on Eestis olukord varjatud päritolu annetustega?

Kui komisjoni tööd juhtima hakkasin, arvasin, et see asi on võib-olla ületähtsustatud teema. Nüüd on elu näidanud, et need teemad on kuskil sügavamal olemas. See sama Silver Meikari tõstatatud temaatika. Üles kerkinud teemad on valdavalt inertsist sisse jooksnud asjad. See, mis on täna keelatud, ei pruukinud olla keelatud aastal 2003. Päril viimasel ajal on olnud Keskerakonnaga seotud teemad, arvud ei jookse kokku. Komisjoni kokkutuleku eelnenud asjad on mingil määral meie haardeulatusest väljas.

Tulime kokku 2011. aasta aprillis, pärast valimisi.

•• Kas korruptsiooniteemade jaotumine kahe komisjoni vahel on praegu optimaalne?

Äkki on probleem selles, et korruptsioonivastane erikomisjon on moodustatud parlamendiliikmetest, kelle omavaheline suhe takistab selles teemas sisuliselt edasiminemist. Ma ei näe muud põhjust, miks ei ole saavutatud reaalselt võrreldavat andmebaasi inimese majanduslike huvide ja varalise seisuga. Igaüks, kes finantsidest midagi aru saab,

Miks ei võrrelda seda, et kodanik A oli 2005 vaene nagu kirikurott, aga 2013 päratu rikas?

ütleb, et praegune aruandlusüsteem on jabur. Ei võrrelda seda, et kodanik A oli 2005

vaene nagu kirikurott, aga 2013 on päratu rikas, kuidas see juhtus? Selles ju tegelikult see deklaratsiooni mõte on. Isegi erakondade rahastamise järelevalve komisjon, kus on neli inimest nimetanud erakonnad ja kolm justiitsinstitutsioonid, on näidanud ennast täna oluliselt paremini toimivana kui riigikogu korruptsioonivastane erikomisjon.

•• Mil moel puudutas teid praegu makseraskustesse sattunud Tõnu Kõivu ja teie firma vahel sõlmitud leping?

Jah, selline tehing oli (Kõivu juhitud Eesti Posti tütarfirmaga Elektronpost riigifirma raha hoiustamise kohta – toim), selle kohta on lepingud sõlmitud. QY Varahalduse põhitegevus oligi raha investeerimine. Vaatasin just hiljuti need lepingud üle, esimese lepingu intress oli 8% aastas, teise oma 7% aastas. Kõik need intressid on ausalt Elektronpostile ära makstud. Käitusin nendes tehingutes eraettevõtjana, olin täiesti väljaspool riigiametniku sfääri ja tegin tehingu, mis mind huvitas. Sellel ajal, kui me neid tehinguid tegime, ei teadnud ma Tõnu rahalist olukorda. Ta oli Elektronpostis juhatuse liige ja omas seetõttu õigust lepinguid sõlmida. See, et ta olukord oli keeruline, tuli välja natuke hiljem. ○

Mõned juhtumid:

06.09.2012

pöördub komisjon prokuratuuri palvega uurida Keskerakonna 349 277 euro suurust võlgnevust partei koostööpartneri Paavo Pettai juhitava OÜ Midfield ees. Prokuratuur ei alusta kriminaalmenetlust.

08.06.2011

saadab komisjon Sotsiaaldemokraatlikule Erakonnale märgukirja, millega kohustab 11 913 euro suuruse keelatud annetuse kandma riigituludesse, seda erakond ka teeb. Tegemist oli annetusega, kuna Ühendatud Närvivõrgud OÜ loobus 2007. aasta valimiskampaania ajal tekkinud võla tagasi nõudmisest.

ERJK koosseis:

Ardo Ojasalu, komisjoni esimees, esitanud SDE
Kaarel Tarand, komisjoni aseesimees, esitanud õiguskantsler
Siret Kotka, liige, esitanud KE
Toomas Mattson, liige, esitanud riigikontrolör
Tiit Riisalo, liige, esitanud IRL
Anu Toots, liige, esitanud vabariigi valimiskomisjon
Meelis Atonen, liige, esitanud RE
Zoja Masso, komisjoni nõunik

Ardo Ojasalu

Sündinud 21. septembril 1964

1989 Eesti Demokraatliku Tööerakonna (tänaaks osa SDE-st) asutajaliige

1992 Sotsiaaldemokraatliku Erakonna sekretär

1992–1994 riigikogu asendusliige

1994–1995 riigi maksuameti peadirektor

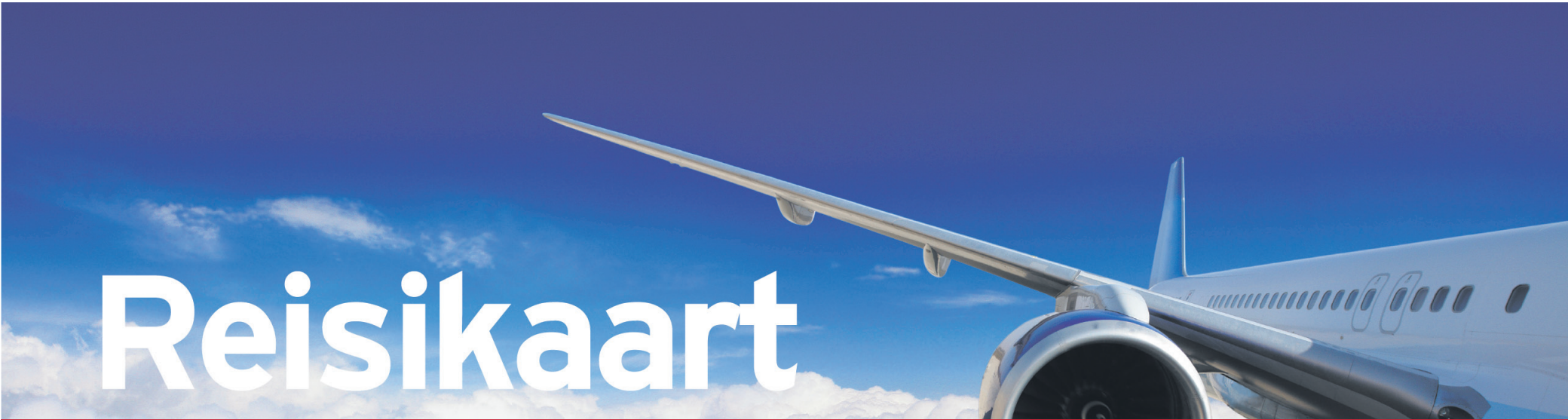
06.05.2011–... erakondade rahastamise järelevalve komisjoni esimees

1996–... AS-i IMG Konsultant juhatuse esimees

2005–... OÜ IMG Numeri nõukogu liige

Foto: Vallo Kruuser

	RIIK	AEG	HIND	TRANSPORT, MAJUTUS, LISAINFO	FIRMA
IDA-EUROOPA	Ungari (7 päeva)	2013. a.: 20.-26.07 4.-10.08; 19.-25.08 22.-28.09; 20.-26.10	20.07: al. 219 € 4.08: al. 239 € 19.08: al. 216 € september: al. 199 € oktoober: al. 169 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s. Mitte ühtegi ööbimist bussis! Hotell *** lisatasu eest. Info: Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reiseidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Ungaris! 2 päeva Budapestis (Buda loss, Vajdahunyadi lossikompleks, Gellerti mägi, Kalameeste bastion jpm), Szechenyi – Euroopa üks suurimaid termaalvee basseineide komplekse, kolm linna Doonau kallastel: Esztergm, Visegrad, Szentendre – eestikeelsed linnaekskursioonid hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
	Tšehhi (7 päeva)	2013. a.: 14.-20.07 11.-17.08	14.07: al. 196 € 11.08: al. 196 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus; WC, dušš igas toas) h/s Mitte ühtegi ööbimist bussis! hotell *** lisatasu eest Bohemian Travel: kvaliteedistandard Ida-Euroopa reiseidele. Mitte ühtegi ööbimist bussis! 3 päeva Tšehhis! Praha, Karlovy Vary, Kutna Hora - kõik linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	BOHEMIAN TRAVEL Pronksi 3, 3. korrus tel. 640 3928 info@bohemiantravel.ee www.bohemiantravel.ee
LÕUNA-EUROOPA	Itaalia (9 päeva)	2013. a.: 20.-28.07 3.-11.08; 17.-25.08 13.-21.09; 19.-27.10 19.-27.10*	20.07: al. 309 € 3.08: al. 289 € 17.08: al. 289 € september: al. 298 € oktoober: al. 299 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 € 19.-27.10.2013. – lisareis koolidele. IGA 12. KOHT TASUTA!	LA STRADA Pronksi 3, 3 korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Põhja-Itaalia (9 päeva)	2013. a.: 22.-30.07 17.-25.08 28.09.-6.10	22.07: al 345 € 17.08: al. 319 € september: al. 319 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev. Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Milano, Garda ja Como järved, Bellagio, Sirmione, Verona, Veneetsia, Murano ja Burano saared, Trieste – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3 korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee
	Rimini puhkusereis (12 päeva)	2013. a.: 2.-13.08 18.-29.08 5.-16.09	2.08: al. 398 € 18.08: al. 396 € 5.09: al. 369 €	Transport: kõigi mugavustega reisibuss. Majutus: hotell ** (kahene majutus, WC/dušš igas toas), hommikusöögid iga päev - hinna sees. (hotell *** + õhtusöögid lisatasu eest) Info: Mitte ühtegi ööbimist bussis! Rooma, Vatikan, Firenze, Pisa, San Marino, Veneetsia – eestikeelsed linnaekskursioonid on hinna sees. Osadel sõitudel bussi viimasel istmereal allahindlus 14 €	LA STRADA Pronksi 3, 3 korrus tel. 640 3929 info@lastrada.ee www.lastrada.ee

Lõunamaa reisipaketid, soodsad lennuki-ja laevapiletid, reisikindlustus.

Grupireisid vastavalt tellimusele

Lisainfo: tel 644 4744, 641 8350, 641 8285
Rüütli 14 / Tallinn 10130 info@mainedd.ee
www.mainedd.ee

KAUGREISID:

MIAMI - KARIIBIMERE KRUUIS. MAAILMA SUURIMA KRUUISILAEVAGA 04-15.12.2013 H: 2999 €

AUSTRALIA – UUS-MEREMAA 16.11-01.12.2013 H: 4589 €

ALASKA - VANCOUVER-KAMLOOPS-COLUMBIA JÄÄLIUSTIK 30.06-13.07.2014 H: 3599 € **UUS!!!**

USA LÄÄNERANNIK: NEW YORK-LASVEGAS-GRAND CANYON-SAN FRANCISCO-HAWAII-LOS ANGELES 15-29.09.2013 / 24.05-07.06.2014 H: 2999 €

SINGAPUR - SUMATRA SAAR – LANGKAWI - KUALA LUMPUR 23.02.-08.03.2014 H: 2890 €

VIETNAM-CAMBODZA 14-27.11.2013 / 13-26.04.2014 H: 2899 €

HONG KONG-MACAU-TAIWAN-FILIIPIINID 10-24.05.2014 H: 2999 €

SUUR INDOHIINA RINGREIS-VIETNAM-LAOS-CAMBODZA 16-29.03.2014 H: 2999 €

WASHINGTON - PHILADELPHIA - NEW YORK 10-18.08.2013 09-17.08.2014 H: 1999 €

KUUBA – KARIIBIMERE PÄRL-CANCUN - MEXICO CITY 23.11-06.12.2013 / 22.03-05.04.2014 H: 3220 €

ARGENTIINA – BRASILIA 26.10-08.11.2013 H: 3699 €

EKSOOTILINE LÕUNA-AAFIKA – VICTORIA KOSK 06-20.10.2013 / 01-15.03.2014 H: 4299 €

SALAPÄRANE TAI JA KULDSETE TEMPLITE BIRMA 27.10-09.11.2013 / 16.02.- 01.03. 2014 H: 2995 €

KULDSETE TEMPLITE BIRMA 19-29.11.2013 / 01-11.02.2014 H: 2699 €

HAWAII SAARED 16-24.11. 2013 / 16 –24.03. 2014 H: 2999 €

PEKING-PÕHJA - LÕUNA KOREA 06-16.10. 2013 / 06-16.04. 2014 H: 2966 €

EKSOOTILINE LÕUNA-INDIA JA SRI LANKA 17-28.11.2013 / 09-20.03.2014 H: 1999 €

SINGAPUR-UUS MEREMAA - FUJI SAARED 25.01-08.02.2014 H: 4399 € **UUS!!!**

IISRAEL-JORDAANIA 08-16.10.2013 H: 1250 €

LÄHIREISID:

SOOME JÄRVEDE VÕLU JA IMATRA KOSE VETEMÄNG 09-11.08.2013 H: 213€

HISPAANIA – (ANDORRA) - PORTUGAL- GIBALTAR 29.09-10.10.2013 H: 950 €

INGLISMAA -SOTIMAA 26.06-07.07.2014 alat. H: 989 €

GOTLAND – ROOSIDE SAAR 03-08.08.2013 alat. H: 459 €

VIIN-SLOVEENIA-HORVAATIA 13-22.09.2013 H: 490 €

RINGREIS-PORTUGALI PÄRLID 21-27.10.2013 / 18-24.05.2014 alat H: 894 € **UUS!!!**

SITSILIA – SARDIINIA - KORSIKA 08-19.10.2013 alat H: 1250 € **UUS!!!**

KULDNE PETRURG 13-15.09.2013 H: 185 €

VELIKUJE LUKI 26 –28.07 / 23 -25.08. / 20-22.09.2013 H: 240 €

EESTI REISID

ROMANTILINE VORMSI 25.08.2013 H: 32 € **UUS!!!**

PÄIKESELINE MUHUMAA JA SAAREMAA 17-18.08.2013 H: 92 €

HIUMAA KOHVIKUTE PÄEV 03-04.08.2013 H: 92 € **UUS!!!**

SIBULATEE-KUREMÄE KLOOSTER-ALATSKIIVI LOSS 24-25.08 / 31.08-0109.2013 H: 72 €

KÜÜSLAUGU FESTIVAL 24.08.2013 H: 22 € **UUS!!!**

RÄPINA MÕISA AIAD-PABERIVABRIK-PIUSA KOOPAD– SETO KUNINGRIIK 24-25.08.2013 H:89 €

LINNAPUHKUS

LONDON - WINDSORI LOSS 28.08-01.09 / 16-20.10 / 18-22.12.2013 H: 550 €

MAAILMALINN PARIIS 28-31.08 / 23-26.10.2013 alat. H: 650 €

ANTIKN E ROOMA 23-27.10 / 11-15.12.2013 alat. H: 650 €

VIIN – SUURSUGUNE UNELMATELINN 05-08.12.2013 alat H: 650 €

LOE SELLE NÄDALA MAALEHEST:

Olematud eestlased uhkustavad oma rikkusega

» Internetireklaam lubab, et kodus töötades saab teenida 1000 eurot nädalas. Reklaamis oma teenistusega uhkeldavat naist pole olemas, küll aga mitu pettasaanut.

LOE VEEL:

» **TALLINNA-TARTU MAANTEE** ehitus seiskub paariks aastaks.

» **MUSTIKAIKALDUS:** marju on tänavu väga vähe ja need on väikesed

Sel nädalal Maamajandus!

k

KULTUUR

SPRINGSTEEN KINOS

Esmaspäeval kell 20 toimub Tallinna, Tartu ja Narva Forum Cinemas kinodes muusikadokumentaali „Springsteen ja mina” üheksakordne seans. Lavastaja on Bailie Walsh. **EPL**

ÕIGEMEEL SINGEL

Birgit Õigemeel (pildil) avaldas YouTube'is uue singli „Nii täiuslik see”. Muusika ja sõnade autor on Mihkel Mattisen, laulu leiab ka järgmiselt Õigemeele albumilt, mis ilmub jõuludeks. **EPL**

DOWNEY JR PALK ON NÄITLEJAIST SUURIM

Ajakiri Forbes avaldas Hollywoodi näitlejate palgaedetabeli. Esimesel kohal on Robert Downey jr, kes teenis aastaga 75 miljonit dollarit. Talle järgnevad Channing Tatum ja Hugh

Jackman. Varem avaldatud naisnäitlejate palgaedetabelit juhib 34,5 miljoni dollariga Kristen Stewart, kes jääks kõigi näitlejate koondtabelis Tom Cruise'i järel napilt kümnendaks. **Forbes**

Baskini Hamlet – käsi ühiskonna pulsil

Arvustus

Rein Raud
literaat

Tundub, et Hamlet ja Ophelia oleksid võinud ka broileriteks jääda, kui saatusepöörded poleks neist inimesi teinud.

16. juulil Rakvere linnuses esietendunud Roman Baskini „Hamleti” lavastus seisab suure hulga Eesti ja arvata-vasti terve maailma „Hamletite” reas üsna erilisel kohal.

Ja sugugi mitte ainult sellepärast, et see on esimene minu nähtud „Hamlet”, aga vist isegi esimene mulle teada lavastus üldse, kus laval kasutatakse sõna „klooster” seal, kus harilikult öeldakse „perse”. Seda siis, kui Hamlet üritab Opheliat tema elu harjunud rutiinist lahti raputada. Ja samuti ei juhtu just sageli, et „Hamleti” etendus lõpeb kahe järjestikuse üllatava puändiga.

Kui harilikult tunned pärast „Hamleti”, ka väga hea „Hamleti” vaatamist mõnusat väsimust tehtud kultuuritööst, siis Baskini lavastus muudab mõtte hoopis virgeks ja teravaks. Seda sellepärast, et lugu toimub siin ja praegu, pause täitva Euronewsi taustal. Ülikondades ja lipsudes Claudiused ja Poloniused laval on kahtlemata trikk või võte, aga see ei tüüta ka pärast esimest kümnet minutit ära, nagu pelk trikk tavaliselt, sest üllatusi jätkub pidevalt.

Väga tihti tabasin end etenuse jooksul mõttelt: miks on nii, et traditsioonilisemas võtmes lavastatud „Hamletis” me kõike seda ei näe, ehkki lugu on ju sama? Puristid võivad siinkohal ju pahandada, et jätke klassika rahule ja ajage

oma tänapäevaseid asju tänapäevaste vahenditega. Aga nagu ütles kunagi Dominick LaCapra, klassika sellepärast ongi klassika, et ta kõnetab iga uut sugupõlve uuel ja erineval, just neile arusaadaval viisil.

Pealegi ei olnud ka Shakespeare'i tüki algversioon 17. sajandi alguses sugugi mitte ajalooline ekskurs 12. sajandi Taani oludesse. Nii et võib-olla ongi kätt konkreetset hetke pulsil hoidev „Hamlet” hoopis täpsem kui selline ajatu ja üldinimlik. Ja koguni hoopis originaaltruum.

See, mida meie näeme Rakvere linnusesaali laval – kui lubatakse natuke edasi fantaseerida –, võiks olla nii umbes paarkümmend aastat tagasi näiteks Suur-Skandinaavia

„Vali ilmeksimatud,” ütleb partei loosung. „Meiega võidad!” lubab teine.

Sõbraliku Riigi vennalikust embusest vabanenud Taani, mis on aatelite poliitikute juhtimisel päris tublilt arenenud.

Aga järk-järgult on võim läinud pragmaatilisemaks, tema töövõtted efektiivsemaks. „Vali ilmeksimatud,” ütleb üks valitseva partei loosung, „Meiega võidad!” lubab teine. Äratundmisvalu leidub igal sammul.

Sündis murest, mitte vihast

Shakespeare'i värss haakub ootamatult hästi iga päev telelrist nähtavate pooside ja intonatsioonidega, vana ja justkui tüdimuseni tuttav lugu sobib praegusesse vormi nagu valatud.

Ma mäletan, ehkki filmilindi vahendusel, veel Jüri Järve-ti Claudiusi rääkimas Hamleti, tema kalli venna surmast. See, millises vormis Indrek Saare Claudius needsamad sõnad meieni toob, annab tunnistust, et aeg on oluliselt muutunud.

Üllar Saaremäe Hamlet kolib mugavusvööndist väljapoole.

Foto: Gabriela Liivamägi

„Hamlet”

Lavastaja: Roman Baskin

Kunstnik: Ervin Õunapuu

Kostüümid: Anu Lensment

Osades: Üllar Saaremäe, Indrek Saar, Peeter Tammearu, Kersti Kreismann või Epp Espäev, Kersti Heinloo, Tõnis Mägi jt.

Esietendus 16. juulil Rakvere linnuses.

Tsensuuri kadumine ja võimalus asjadest ümberütlemata rääkida ei tähenda sugugi, et kunstilised üldistused oleksid muutunud tarbetuks. Ühtlasi muidugi meenutab see lavastus meile juba lihtsalt oma võimalikkusega, kui vabal maal me tegelikult elame.

Olgu öeldud, et Baskini lavastuse sündmused ei hargne sugugi fataalse paratamatusega. Väga hästi on võimalik ette kujutada, kuidas Üllar Saaremäe Hamletist oleks veidi teise arengu korral võinud

saada ontlik parteisõdur ning kuidas Mari-Liis Lille Ophelia oleks võinud tundliku sisuga fakse paberihunti toppima jäädagi. See, kuidas saatusepöörded neid inimesteks tegid – Ophelia koguni algusest peale meie silme all –, jääb kauaks meelde.

Nagu ka Peeter Tammearu Polonius, veidi väsinud, aga ikkagi asendamatut. See mees, kes teab, kuidas asjad käivad. Ja mida on vaja teha, kui nad millegipärast ei lähe nii nagu vaja. Mees, kes ilmub välja alati, kui ühiskonnast, linnast või

riigist saab kellegi konkreetne projekt, mida tuleb kontrolli all hoida.

Ma ei tea, kas riigikogu ühisküllastus võiks Eesti poliitilist kultuuri tõsta aidata või riigi niigi nappi toetust kultuurile hoopis vähendada. Südametunnistusega poliitikutele julgen soovitada küll, sest sellised asjad ei sünni vihast, vaid murest.

Aga ka kõigil neil, kes tahavad teada, miks klassika on klassika, tuleks ka tingimata üks teatriõhtu plaani võtta. ●

„Õlimäe õied” läheb Locarnosse

Heilika Pikkovi dokumentaalfilm „Õlimäe õied” valiti Šveitsis toimuva Locarno filmifestivali „Semaine de la Critique” võistlusprogrammi, tähendab filmile rahvusvahelist esilinastust. Festival toimub 7.–17. augustini.

Šveitsi filmiajakirjanike kureeritav programm „Semaine de la Critique” (pr k „Kriitikute nädal”) loodi Locarno filmifestivali juurde 1990. aastal

ja on pühendatud väljapaistvatele dokumentaalfilmidele. Igal aastal valitakse programmi seitse täispikka dokumentaalfilmi.

Eesti filmi instituudi pressiesindaja Katre Kajakmäe sõnul tähendavad filmi linastused ka põhjalikku meediakajastust. Programmi lõpuks antakse välja parima dokumentaalfilmi preemia (8000 franki ehk umbes 6500 eurot) ja kõige

tugevamat sotsiaalset närvi omava teose aunimetust.

„Locarno filmifestival on Cannes'i, Berliini ja Venezia festivalide järel tähtsusest üks olulisemaid A-klassi filmifestivale Euroopas,” lisas Kajakmäe. „Seni on Eesti filmidest sinna valitud vaid mängufilme.”

Teos võeti üles kahe aasta vältel Õlimäe Issanda Taevaminemise kloostri Jeruusa-

lemmas ja räägib loo 82-aastasest Eesti päritolu õigeusunnast ema Ksenjast. Filmi muusika on teinud Sven Grünberg.

Koostöös Locarno festivaliga hakkab „Õlimäe õied” novembris linastuma ka Zürichi kinos Xenix.

Eestis saab filmi näha 27. juulil Peipsiääre vallas Vana-Kasepää külas toimuvatel Vene filmi päevadel. ● **Kaarel Kressa**

„Õlimäe õite” peategelane ema Ksenja

Kaader filmist

**TOURI ETAPIVÕIT
PRANTSLEASELE**

Eilsel Tour de France'i 18. etapil sai Rein Taaramäe 153. koha, kaotust võitjale Christophe Rinlonile kogunes 30 minutit ja kolm sekundit. **Delfi**

ELEGAR JÄTKAB KALEV/CRAMOS VEEL AASTA

Eelmsel hooajal Eesti meistriks tulnud Kalev/Cramos mänginud Frank Elegar (pildil) jätkab Eestis mängimist. Klubi teatas, et palur sõlmis nendega uue aastase lepingu. Lepingu täpsed üksik-

asjad selguvad hiljem. Veel on teadmata, kas meeskonnas jätkavad ka Armands Šķēle ja Tys-hawn Abbott, aga klubi esindaja sõnul töötatakse nende jätkamise nimel. **Delfi**

U-18 KOONDIS VÕITIS

Eesti kuni 18-aastaste noormeeste korvpallikoondis alustas Makedoonias Strumicas peetavat Euroopa meistrivõistluste B-divisjoni finaalturniiri 73 : 57 võiduga Gruusia üle. **Delfi**

Õdede Williamsite endine treener: Eestis on tõeline tennisebuum!

Eestis viibiv Serena ja Venus Williamsi esimene treener Dave Rineberg, kes viis õed suurde sporti, näeb siin noorte seas potentsiaalseid tennisetšempione.

Intervjuu

Aet Süvari
aet@epl.ee

●●Dave, kuidas te Eestisse satustite ja mis on teie külaskäigu eesmärk?

Tulin siia lihtsalt külla oma sõbrale Andrussele (äri-mees ja harrastustennisist Andrus Uudmäe – A.S.), kes on mulle aastaid rääkinud Eesti tennisest. Kuna üks mu hoolealustest mängijatest võttis praegu natukeseks aja maha ja teine on vigastatud, siis ma mõtlesin, et tulen õige Eestisse ja vaatan, mis see on, mis siin rahval tennise vastu vaimustust on tekitanud.

Olen siin näinud uskumatut entusiasmist tennise vastu. Ma tean, et see saab alguse eelkõige Kaia Kanepi, Anett Kontaveiti ja Jürgen Zopi edust, aga sellist elevust on siin igal tasemel. Mul on tohutult hea meel näha, kuidas siinsed inimesed tennist armastavad. Mõnikord on riikidel küll head mängijad, kuid rahvas ei ole tennisest vaimustuses. Siin on aga kõik tenniseinimesed nagu

üks suur perekond – kõik toetavad, elavad kaasa. USA-s ei ole sellist suhtumist.

●●Olete oma siinviibimise jooksul ka natuke lapsi juhendanud. Mis mulje siinsed trennid on teile jätnud?

Ma tahtsin näha, kuidas Eestis tennisega tegeldakse, millist tööd tehakse, ja pean ütleva, et siinsed talendid on lihtsalt imelised.

Mul on tunne, et siin on käimas tõeline tennisebuum, nagu USA-s oli 1980-ndatel. Kõik räägivad tennisest, väljakud on pidevalt inimesi täis, lapsed teevad isuga trenni. Noortel on siin väga hea tase, nende treenerid teevad tõesti head tööd. Teevad kõiki asju, nagu vaja. See avaldab mulle väga muljet! Asjad on absoluutselt õigel teel.

Eks igal maal ole oma parimad mängijad – ma olen kohunud siin alla 14-aastaste tüdrukute parima mängijaga ja kui ma peaksin teda võrdlema USA samavanuste tennisistidega, siis ta võib-olla ei ole sama hea kui USA parim, aga kindlasti on ta sama hea kui USA tugevate osariikide parimad.

Üks põhjus, miks ma veel siin olen, on selles, et ma plaanin ühe tennise telekanali jaoks teatud tüüpi *reality*-saadet, kus ma tahaksin näidata, millistes riikides kasvavad tulevased tennisetähed. Tahan käia nendes maades, kus tennist armastatakse. Seda ma näen ka siin Eestis. Tahan ka selle saate raames siia tulla, sest ma usun, et siit tuleb veel tšempione.

●●Eestlased tunnevad uhkust Kaia Kanepi, Anett Kontaveiti ja Jürgen Zopi üle. Kas te näete, et meil on veel potentsiaalseid noori, kes võiksid nende jälgedes käia?

Jah, Kanepi, Kontaveit ja Zopp on kahtlemata tänaste noorte mängijate eeskujud, need, kes neid inspireerivad. Näen seda siin. Sellest saabki kõik alguse. USA-s räägitakse kogu aeg Venusest ja Serenast. Kuna ma treenisin neid seitse aastat, siis ma oskan neist oma õpilastele praegu rääkida – neil oli tõeline kirm tennise vastu. Seda peab olema, kui tahetakse kuskile jõuda.

Ma usun, et eestlaste seas on juba praegu seda tüüpi mängija, kellest võiks esinum-

Edukas tennisetreener Dave Rineberg usub, et eestlaste seas on juba praegu see mängija olemas, kellest võiks kunagi maailma tennise esinumber saada.

Foto: Andres Putting

Kaasanis peeti kõigi aegade parim

Telegramm

Ivar Jurtšenko
Kaasan

Tagasiside tänavusele universiaadile on olnud ülimalt positiivne, sama suuri mängu aga ilmselt enam ei tule.

Eesti on maailma üliõpilasspordi katusorganisatsioonis FISU esindatud kõige kõrgemal tasemel juba 14 aastat: Kairis Ulp on selle täitevkomiteesse kuulunud alates 1999. aasta valimistest, olles 23-liikmelises juhtorganismis üks viiest naisest.

Ulpil oli Kaasanis au kohutada silmast silma ka Venemaa

presidendi Vladimir Putiniga, kes käis universiaadi ajal Kaasanis kaks korda: esimest korda avatseremoonial ja nädalapäevad pärast seda, kui ta kohtus FISU täitevkomitee liikmetega. See oli samal päeval, kui Anna Iljuštšenko kõrgushüppes medali võitis.

„Kindlasti oli Vladimir Putini tulek ühelt poolt tunnusmärgiks mängudele ning teiselt poolt lobitöö Krasnojarski kandidatuurile 2019. aasta taliuniversiaadi korraldajaks saamiseks,” ütles Ulp.

„Putin tahtis saada isiklikult tagasisidet, mida täitevkomitee liikmed Kaasani mängude korraldusest arvavad. Ja tagasiside oli ülimalt positiivne, sest Kaasani mängudega seoses polnud ühtegi suurt probleemi,” rääkis Ulp

kolmapäeval ametlikult lõpetanud mängudest.

„Isegi üks delegatsioonijuh-tide koosolek jäeti ära, kuna inimestega lihtsalt ei olnud millestki rääkida. Üldine hinnang korraldusele oli fantastiline. Absoluutselt kõigi aegade parim universiaad,” polnud Kairis Ulp kiitusega kitsi. Ulp on ise suveuniversiaadi kohal olnud aastast 1995.

Kõrgel tasemel korraldaja

„FISU täitevkomitee ülesanne ongi leida mängudele võimalikult kõrgel tasemel korraldaja. Kaasani kohta pealt pole kahtlust, võimekas korraldaja leiti. Usun, et ka kaks järgmist suveuniversiaadi, mis peetakse 2015. aastal Lõuna-Koreas Gwangjus ja 2017. aastal Taipeis, tulevad umbes samal

Kairis Ulp (keskel) on FISU täitevkomitees olnud juba 14 aastat, ta on üks selle viiest naisliikmest.

Foto: Ivar Jurtšenko

tasemel. Aasia riigid on end väga kõrgel tasemel korraldajatenä varem tõestanud,” märkis Ulp, kes on otsesemalt taliuniversiaadide korraldusega seotud.

Kaasanis Ulpil tööalaseid kohustusi polnud. Ta käis FISU esindajana võistlusi vaatamas, suhtles korraldajatega, vabatahtlikega, delegatsioonidega ja andis autasustamisel kätte medaleid. „FISU täitevkomitee liikmete töö on organiseeritud komisjonide põhiselt. Kuna mina olen taliuniversiaadi järelevalvekomisjoni esimees, siis taliuniversiaadil olen ma küll õõd ja päevad rakkas,” selgitas ta.

Kaasani universiaadi sarnaseid suvemänge enam ei tule, tõdeb Ulp. „FISU jaoks ei ole eraldi eesmärk, et universiaad

ZOPP LANGES VEERANDFINAALIS, IVANOV JÄTKAB

Eesti meeste esitennistist Jürgen Zopp kaotas eile Tallinnas toimul rahvusvahelisel ITF-sarja turniiril Nordecon Open veerandfinaalis venelasele Ivan Nedelkole tulemusena 7 : 5, 6 : 3. Turniiril viiendat asetust omav eestlane Vladimir Ivanov (pildil) võitis veerandfinaalis soomlast Henrik Sillanpää tulemusena 4 : 6, 6 : 2, 6 : 3 ning kohtub poolfinaali Neldelkoga. **Delfi**

EESTLASED PÄÄSESID DAKARI RALLILE

Eesti mehed Toomas Triisa ja Mart Meeru saavad Dakari rallil osaleda. Mehed sõitsid koos Tuareg Rallyil Tuneesias, Albaania maratonrallil ja Red Bull Romaniacs ekstreem-enduro

võistlusel. Peale selle osales Meeru Abu-Dhabi maratonrallil. Nendel sõitudel saadud tulemused ja senised saavutused motosportis tagasid neile Dakari kohad. **Delfi**

U-20 KORVPALLI EM

Täna peetakse veerandfinaalmängud. Esimeses kohtumises on vastamisi Venemaa ja Türgi, teises Läti ja Montenegro. Hispaania kohtub Kreekaga ning Itaalia Leeduga. **EPL**

ber saada. Kindlasti mõni selline, kes jõuab Suurele Slämmile nagu Kanepi. Meeste tabelis on asjad keerulisemad, Zopi jaoks ei ole asjad lihtsad, aga naiste tabelis ootavad ees huvitavad ajad.

●● **Olite Venuse ja Serena tree-ner seitse aastat, lapseast kuni esimeste Suure Slämmi turniirideni välja. Kas nägite neis kohe suurt potentsiaali?**

Absoluutselt. Venus oli 12-aastane, kui ta minu juurde satus. Tal oli väga tugev löök – ta lõi sama kõvasti kui mõni mees, kellega ma harjutasin. Ma nägin kohe, et temas on see eriline miski, kuid ta peab õppima oma võimsust kontrollima. Teadsin, et tema on tüdruk, kellega ma suudan midagi saavutada.

Serena oli natuke teistsugune: tal olid head löögid, aga ta ei olnud nii võimas. Paar aastat hiljem, kui ta sai ka võimsuse taha, siis jõudis samuti esimeste sekka. Mõlemad olid väga sportlikud, väga järjekindlad. Just see järjekindlus ongi otsustav faktor.

Kasutan siiani neid teadmisi ja kogemusi, mida ma sain Williamsite treenimisest. Sellepärast julgen ka öelda, et just järjekindlus ja tennisearmastus

on tähtsad. Andekus viib sind ainult teatud piirini, andekaid tüdrukuid on sadu. Vaja on järjepidevalt treenida.

●● **Kas teie jaoks oli loobumine ja töö seda väärt, kui nägite Williamseid tippu tõusmas?**

1997. aastal jõudis Venus US Openi finaali, kus ta kaotas Martina Hingisele. Kaks aastat hiljem võitis Serena US Openil oma esimese Suure Slämmi turniiri, kui alistas Hingise finaalis.

„Mul on tohutult hea meel näha, kuidas Eesti inimesed tennist armastavad.”

Teate, mul tuleb siamaani kananahk peale, kui näen neid kuskil võitmas. Aga siis oli muidugi eriline – sa tead, et oled olnud osa protsessist, mis on neid tippu viinud, ja see on ühe treeneri jaoks kõige rahuldust pakkuvam tunne üldse. Kui su õpilast saadab edu, siis sellest paremat tunnet pole. ●

Vaata rohkem digilehest
●●● ajaleht.epl.ee

Rinebergi kuulsad õpilased

●● Dave Rinebergi kuulsaimad hoolealused on USA tenniseõed Serena ja Venus Williams, keda ta treenis aastatel 1992–1999.

●● Venus Williams on endine maailma esinumber, üheksakordne Suure Slämmi võitja, 44 WTA turniiri võitja ja 2000. aasta olümpiavõitja üksikmängus.

Auhinnaraha karjääri jooksul 28,7 miljonit dollarit.

●● Serena Williams on praegune maailma esinumber, 16-kordne Suure Slämmi võitja, 52 WTA turniiri võitja, 2012. aasta olümpiavõitja üksikmängus. Auhinnaraha karjääri jooksul 46,6 miljonit dollarit.

universiaad

oleks mastaabilt maailma teine spordivõistlus olümpiamängude järel. Peamine eesmärk on korraldada üliõpilaste tiitlivõistlused iga kahe aasta tagant nii kõrgel tasemel kui vähegi võimalik,” ütles ta.

Vähem alasisid

Universiaadi valik- ja lisaalade arvu tulevikus piiratakse ning alates 2019.

aastast on maksimaalne alade arv 21. Kaasanis oli see 27. „Hetkel on suveuniversiaadidel 13 põhiala ja ülejäänud alad korraldajate valikul. Alates 2019. aastast Taipei on 15 põhiala (lisanduvad vibulaskmine ja taekwondo – I.J.), lisaks kolm valikala ja kokkuleppel FISU-ga maksimaalselt kolm

lisaala. Sellist alade rohkust nagu siin Kaasanis enam olema ei saa,” rääkis Ulp.

„Kahe aasta pärast Gwangjus on samuti kavas 21 võistlusala. FISU seadis piirangud,

Kaasani koha pealt pole kahtlust, et mängudele leiti võimekas korraldaja.

kuna ei suuda mängu enam väga hallata. Ja medalitabel võib samuti liialt kiiva kiskuda,” vihjas Ulp Venemaa pöörasele edule Kaasanis.

Korraldajariigi sportlased võitsid 155 kulda ja 292 medalit, mida oli rohkem kui paremuselt neljal järgmisel riigil kokku! ●

Tiit Sokk: Kanguri eemalolek mõjutab kogu tiimi

Kristjan Kangur jättis ikkagi viimasel hetkel Austriasse turniirile sõitmata.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

Eesti meeste korvpallikoondise kapten Kristjan Kangur jääb seljatrauma tõttu täna algavalt EM-valikmängude kontrollturniirilt eemale.

Selg hakkas Kangurile häda tegema juba klubihooajal, mistõttu mängis ta viimaseid Itaalia meistriliiga kohtumisi Siena-ga valuvaigistite toel. Pika hooaja ja trauma tõttu liitus pallur koondise tegemistega hiljem, ent siiski avaldas ta valmisolekut tollest hetkest alates tsükkel täies mahus kaasa teha.

Seega pidi Kangur algusest lendama ka täna Austrias algavale kontrollturniirile, kus Eesti vastasteks on võõrustajate kõrval Bulgaaria ja Ungari. Viimasel hetkel leidis aga palur koostöös koondise meditsiinilise personaliga, et ei ole mõtet siiski tervisega arutult riskida. „Kristjani enda poolt tuli esimene sõnum ja ta andis märku, et soovib ennast ravida. Ta tahab mängida hästi, mitte poole teraga, aga selleks vajab ta keha ülestöötamist,” rääkis koondise arst Kalle Pöder.

Oluline lüli

„Muidugi Kristjani eemalejäämine mõjutab, kuna tegemist on võistkonnas olulise lüluga. Páris Serbia ja Leedu me ju pole, kus kellegi kõrvalejäämisel on sama klassiga mees asemele võtta,” rääkis koondise peatreener Tiit Sokk. „Samas on sellised asjad osa spordist ja nendeks tuleb valmis olla,” lisas ta.

Kanguri eemalejäämisel langeb korvialuses võitluses veelgi suurem koorem Janar Taltši õlule, peale selle muutub Reinar Halliku ja Rain Raadiku roll vastutusrikkamaks. Jõulise ääre positsiooni peal mängimiseks peab valmis olema ka Siim-Sander Vene.

Turniirilt eemale jäämine on küll valus löök, ent palju tähtsam on see, et Kangur oleks rivis augusti alguses toimuvaks EM-valikmängudeks. Traumat ravib Kangur praegu eriharjutuste ja elektriraviga.

Kellest saab Kanguri puudumisel koondise kapten? „Las see jääb poiste valida,” vastas peatreener Sokk. ●

Foto: Tanel Meos

Latvala näitas testikatsel head kiirust

Autosport. Kuigi Rally Estonia 2013 avatakse ametlikult täna, tolmastid Lõuna-Eesti kruusateed juba eile kiirete ralliautode rataste all. *Historic'*ute arvestuses vanaaegse Audi Quattroga (pildil) sõitev Soome ralliäss Jari-Mat-

ti Latvala oli 2,99 km pikkusel testikatsel konkurentidest selgelt kiirem.

Juba eile jagus publikut raja äärde tublisti. Ralli peakorraldaja Urmo Aava hinnangul on täna ja homme rallile oodata, nagu mullugi, ligi 20 000 inimest.

Ralli teenindusallas käis eile lõunast saadik võistlusmasinate kallal vilgas töö. Teiste seas on kohal on ka Eesti suurimad rallistaarid Markko Martin ja Ott Tänak, mõlemad on siin oma tiimi pealiku rollis. Gunnar Leheste, Otepää.

NORDECON OPEN 2013

RAHVUSVAHELINE ITF-SARJA 15 000 \$ AUHINNAFONDIGA TENNISeturniir

13.–20.07 Tere Tennisekeskus (Tallinn, Sõjakooli 10)

Kvalifikatsiooniturniir
13.–14. juuli

Põhiturniir
15.–20. juuli

Finaalmängud
19. ja 20. juuli

*Tule kaasa elama!
Kohtume väljakutel!*

Jürgen Zopp
Eesti meeste tennis esireket

Turniiri toetajad ja koostööpartnerid:

ITF
Pro Circuit

BALT CAP

Quattromed

●●● **Eesti Päevaleht**

Jeep

NORDECON

SILBERAUTO

paf

saku

HASARTMÄNGUMAKSU NÕUKOGU

SEIKO

ESTI KULTUURKAPITAL

LSTF
US TENNISERKADDEEMIA

Tondi
Elavus

bauer
water technology

DIMES

TRUMM
Spordi- ja Noorsooamet

Energate
Gate to Energy

Babolat

kuulutused.lehed.eeNüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutused.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

RIDLEY SCOTT ASSOCIATES ESITLEB

SPRINGSTEEN & I

FORUM CINEMAS KINODES 22. JUULIL

share your stories #springsteenandi | www.springsteenandi.com

MR WOLF AND RIDLEY SCOTT ASSOCIATES PRESENT IN ASSOCIATION WITH SCOTT FREE A BLACK DOG FILMS PRODUCTION SPRINGSTEEN & I EDITOR BEN HARREX
CO-PRODUCER JACOB SWAN HYAM EXECUTIVE PRODUCERS RIDLEY SCOTT JACK ARBUTHNOTT ALFRED CHUBB LIZA MARSHALL PRODUCER SVANA GISLA DIRECTOR BAILLIE WALSH

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

LOTTE SUVI ARTISES!

TAAS SUUREL EKRAANIL KÕIK LOTTE LOOD:

JUULI: LOTTE REIS LOUNAMAALE
JUULI: LEIUTAJATEKÜLA LOTTE
AUGUST: LOTTE JA KUUKIVI SALADUS

11:00

KINOS ARTIS ALATES 12. JUULIST

Relv igas käes
Una pistola en cada mano

Režissöör CESC GAY
Komöödia

Millest mehed omavahel räägivad?
www.unapistolaenacadamano.com

11:20 14:15 17:10 21:25

Kuidas varustada endale ilu elu?

THE BLING RING

Režissöör SOFIA COPPOLA
VASTI KINODES

13:15 17:55 19:40 21:15

19.07	Leiutajateküla Lotte	11:00
	Relv igas käes	11:20 14:15 17:10 21:25
	Suured pulmad	12:30 16:05

Bling Ring	13:15 17:55 19:40 21:15
Enne südaööd	15:00 19:05

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«

★
EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION
PARIS KINO - AASTAST 1955

SUGAR MAN

18.07 2013

19:00

19.07	Paradiis: Usk	16:30
	Searching for Sugar Man	19:00
	Bling Ring	21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Homses laupäevalehes LP:

LP
Eesti Päevaleht

TOIVO ASMER

menulaulikust noor isa ja vanavanaisa

IIRIS VESIK

andis kontserdi maailma lõpus

MAAILMA SUURIM MAJA

Hiinas valmis kupliga kaetud klantslinnake

Telli LP: tel 680 4444 • www.epl.ee/LP • klienditugi@lehed.ee

Yale Alumni Chorus
Yale'i Ülikooli Vilistilaste Segakoor

E Studio kammerkoor Põlvast & Üle-Eestiline Noorte Sümfooniaorkester

TALLINNA KAARLI KIRIKUS
TEISIPÄEVAL, 23. JUULIL 2013 | KELL 1800

TASUTA
www.koorihing.ee

Dirigent Jeffrey Douma

Kavas Morten Lauridseni Lux Aeterna, Ameerika spirituaalid ja Yale'i laulud!

YAC Baltic Tour 2013
Eesti Koorihing
www.ClassicalMovements.com
ETIK Kaarli Kogudus
Classical Movements CELEBRATING 20 YEARS

EESTI EKSPRESS 18. juuli 2013
SÕLTUMATU NÄDALALEHT

Ekspressi mängu-põrgu
ehk suur Eesti lauamängude test

TAPPEV ARMASTUS

tuneeslane pussitas surnuks oma eesti naise

Vene ärimehe kättemaks
kaitsepolitseinik Indrek Põdrake

kuulutused.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutused.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Ooper raekojas

19. ja 26. juulil kell 19.00

Tallinna raekojas

KONTSERT 19. JUULIL
ALFIA KAMALOVA (sopran, Eesti/Saksamaa)
RENÉ SOOM (bariton, Rahvusooper Estonia)
NAILY SARIPOV (klaver, Eesti)

Kavas katkendid Mozarti, Donizetti, Nicolai, Puccini ja Verdi loomingust.

KONTSERT 26. JUULIL
KAI RÜÜTEL (metsosopran, Eesti/Suurbritannia)
PAUL CAREY JONES(bariton, Suurbritannia)
TARMO EESPERE (klaver, Rahvusooper Estonia)

Kavas katkendid Mozarti, Bizet', Massenet', Tšaikovski, Verdi ja Wagneri loomingust.

Pilet: 14/10 €. Piletid müügil Piletimaailmas ja Piletilevis, Tallinna turismiinfokeskuses ja 1 tund enne kontserdi algust kohapeal. Info ja tellimine : musicante@hot.ee, +372 5114442

Toetaja: EESTI KULTUURKAPITAL

Korraldaja: MTÜ Musicante ja Rahvusooper Estonia

TALLINNA LINNATEATER

Robert Lepage'i külalisetendus
KUU TAGUMINE KÜLG
1., 2. oktoobril 19.00
Nokia Kontserdimajas

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

VELJO TARVIS
tel. 5647 1516,
tel. 657 6301
veljo@tipoliin.ee
www.tipoliin.ee

OSTAME - MÜÜME - ÜÜRIME
TEIE KINNISVARA

- Kiire ja korrektne vormistamine.
- 15 a. töökogemus.
- **Konsultatsioon tasuta!**

VEO- ja KOLIMISTEENUS

Šveitsi režissöör otsib 20-30-ndates eluaastates LAPSEGA PAARI oma DOKUMENTAALFILMI «Europe, she loves».

Tasu on 1000 € / paar.
Uuri lähemalt:
sheloves@2zu1film.com

Alates juulist katusekino sõbrad

KATUSE KINO

KATUSE VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

FRANCOIS TRUFFAUT RETROSPEKTIIV

TÄNA KINOKLASSIKA

HOMME VÄRSKE FILM

Jules and Jim
Francois Truffaut
1962/105min

Searching for Sugar Man
Malik Bendjelloul
2012/86min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee
Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.
KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

KATUSEKINO.EE

f t

Meediapartnerid: **Eesti Ekspress** **Eesti Päevaleht** **UHO**

Partner: **viru** **www.pff.ee**

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

MAALEHE kartuliraamat

Luule Tartlan
128 lk

Raamat püüab anda nõu ja näpunäiteid, kuidas tulemuslikult kartulit kasvatada ja tarbijate soovidele vastu tulla. Jagatakse juhiseid neile kasvatajatele, kelle jaoks on sobiva sordi ja edukate kasvatusvõtete leidmine keeruline.

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Maalehe Raamat

MAALEHE maasikaraamat

Asta-Virve Libek ja Väino Eskla
184 lk, pk

“Maalehe maasikaraamat” abistab nii algajaid kui ka kogunud maasikakasvatajaid sordivalikul, istutusmaterjali muretsmisel, istandiku rajamisel ja hooldamisel ning haiguste ja kahjurite äratundmisel.

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Maalehe Raamat

Teenused

- **KAARDIDENNUSTAVAD**
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

Töö

- **Pakun tööd** kogemustega põrandakatete paigaldajale.
Helista 503 9039.

Tervis

- **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikulidi ja stressi puhul. Konsultatsioon.
Tel 58588910.

Laen

- **Laen kinnisvara tagatisel.**
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29
Tln. 648 6083 www.aolaenuud.ee.
Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Müük

- **Müüa lõhutud küttepuud.**
Tel 509 2933.

MAALEHE kurgiraamat

Priit Põldma
76 lk, pk

„Maalehe kurgiraamatus” antakse ülevaade kurgi kasvatamisest nii avamaal kui ka katmikalal. Käsitletakse kurgi kasvatingimusi, sorte, taime eetikasvatamist, istutamist ja kasvuaegset hooldamist, taimekahjustajaid ning nende tõrjet. Eeskätt on raamat suunatud koduaia ja väiksema tootmispiinal kasvatajale. Kaubanduses pakutavate sortide hulga on valitud välja eelkõige uuemad ning haiguste suhtes vastupidavamad sordid.

Tellimiseks helista telefonil 680 4443 või külasta meie kodulehte www.healugu.ee

Maalehe Raamat

*Ikka mõtetes tuleme Su juurde
Higes mälestus helge ja soe*

Igavesse unne on suikunud armas

ELMA TÜLP

12.11.1936 – 17.07.2013

Leinab pere

Matusetalitus
20. juulil kl 10
Jaani kirikus

Muldasängitamine
Pärnamäe kalmistul

Avaldame kaastunnet kallile kolleegile Aige Eensaarele

VANAEMA

kaotuse puhul

Töökaaslased Trigonist

Mälestame leinas

AINO MASINGUT

Siiras kaastunne Luulele perega

Õie, Volli, Liivi, Malle, Tiina peredega

ANNLEENA

Südamlik kaastunne Liisile

Perekond Lambot

Südamlik kaastunne lähedastele

ALVAR SIKK

surma puhul

Kolleegid Auto 100 AS ja Auto 100 Tallinn ASst

Südamlik kaastunne Eduardile abikaasa ja lastele peredega ema, vanaema ja vanavanaema

HELJU SOO

kaotuse puhul

Perekonnad Aruaas, Kööp ja Paju ning Milda Vesiloik

Avaldame sügavat kaastunnet heale kolleegile Toomas Leksteinile

EMA

kaotuse puhul

AS Smarten Logistics

TELEVISIOON

ETV

07.25 Draamasari Maahaigla

08.10 Aia elu: Kollektisioonaed (ETV 2009)

08.25 Eesti mäng*

08.55 Draamasari Holby City haigla

09.55 Ajavaod: Luuramisi (ETV 2012)

10.20 Üks tegu: Leivategu (ETV 2007)

10.30 Ajalik ja ajatu: Püha Maa, juudid ja Jeesus (ETV 2012)

11.00 Väike maja preerias

11.45 Iga pink räägib loo, 7/12 (ETV 2012)*

12.15 Rock Summer 25: Zucchero ja Pantokraator*

12.45 Kirjandusministeerium (ETV 2013)*

13.15 Anima tsoon: Sarja kokkuvõte (ETV 2001)

13.40 Pildikast (Pildikast, ETV 2005)

14.10 Telelavastus Kolm rubiini, 1/7 (ETV 1978)

15.00 Draamasari Holby City haigla*

16.00 Tour de France: 19. etapp: Bourg d'Oisans – Le Grand Bornand, 204,5 km

18.35 Aktuaalne kaamera

18.50 Osoon (ETV 2012)

19.20 Mida teie arvate?: 2011. aasta sügishooaja parimad palad (Eesti 2011)

20.15 Draamasari Taevasina, 14/24

21.00 Aktuaalne kaamera

21.25 Sport

21.35 SUVEkulTUUR

21.45 Teisikud (Eesti Telefilm 1982)

23.05 Draamasari Jessenin, 6/11 (Vene 2005)*

23.55 Draamasari Waterloo Roadi

00.50 SUVEkulTUUR*

01.00 Draamasari Maahaigla: Igaühel on kedagi vaja (Inglise 2005)*

01.45 Doksari Apokalüpsis: Teine maailmasõda, 5/6: Kruustangid (Apocalypse, Prantsuse 2009)*

02:44 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 552

06.45 Rosario*, 34

07.40 Joonissari Kasskoer: Kõik Kassist

08.05 Suverepoter*

09.10 Tuhat ja üks ööd*, 34

11.00 Kodus ja võõrsil, 5543

11.30 Küladektektiivid*, 79

12.30 Jane ja Urmet pluss 10*

13.00 Saare sosinad

14.00 Komissar Rex: Surm muuseumis

15.00 Punased roosid, 553

16.05 Küladektektiivid, 80

17.05 Rosario, 35

18.10 Tuhat ja üks ööd, 35

20.00 Suverepoter

21.00 Galileo

21.30 Dokumentaalfilm Michael Jacksoni pärdik

22.30 Põrgulikud köögid: Campania

23.30 Mängufilm Rüütlilugu (A Knight's Tale, USA 2001)

02.00 Mängufilm Parfüüm: Ühe mõrva lugu (USA/ Saksamaa/ Prantsusmaa 2006)

04.15 Suverepoter*

05.05 Chuck: Chuck vs mesinädalad

05:45 Kömutüdruk: Lahkunud

TV3

06.15 Multifilm Beyblade

06.40 Multifilm Winxid

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Beyblade*

07.55 Armastus võidab, 83*

08.55 Kirgede torm, 1678*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6519*

10.20 Top Shop*

10.35 Brigaad 3

11.35 Meisterdetektiiv Spencer 5, 14

12.30 Kõige naljakamad koduvideod

13.00 Selgelnägijate tuleproov 13, 28*

14.00 Kättemaksukontor 4, 10: Uues-tisünd 2/3*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6520

15.30 Lena, mu elu armastus, 143

16.30 Armastus võidab, 84

17.30 Kirgede torm, 1679

18.30 Vaid Venemaal pluss*

19.00 Seitsmesed suvesadamas

20.00 Kättemaksukontor 4, 11: Kuidas taastada tundeid?

21.00 16

22.00 Vaid Venemaal pluss

22.30 Nurjatud tüdrukud, 7 (Eesti 2012)

23.25 KINO3: Mängufilm Jackass 3D (Jackass 3D) USA 2010 komöödia

01.15 Hawaii 5-0-2, 20: Hüljatud

02.05 Mängufilm Poistega või poisteta (Boys On The Inside) USA 1995 komöödia

04.05 Lena, mu elu armastus, 143*

04.50 Seitsmesed suvesadamas

05:40 Kirgede torm, 1169

HOROSKOOP

JÄÄR Sinu suhted teistega kipuvad olema liiga äärmuslikud. Võid ka tunda kirge asjade, olukordade ja inimeste vastu, kellest tuleks laia kaarega mööda käia.

SÖNN Päev töötab tulla igati viljakas, aga seda vaid siis, kui saad üle oma põikpäisusest. Suhetes kipud olema liiga jäik ja paindumatu.

KAKSIKUD Igapäevaste ettevõtmistega võivad kaasneda üsna ebaharilikud asjaolud. Täna tasuks veeta aega seltskonnas, kus liiguvad vaimu- ja kunstiinimesed.

VÄHK Praegu tunnetad teravalt, et rutiin pole kindlasti see, mida sa nüüd vajad. Kuid just praegu pead ehk olmemuredega rohkem rinda pistma.

LÖVI Kui juhtud olema heldes tujus (mis on tõenäoline), kipud oma sõpradega ülevoolavalt käituma. Kui sul on raha, teed kõigile suurejooneliselt välja.

NEITSI Suhted on pigem tõised ja asjalikud kui seltskondlikud. Mõni kohtumine võib aga aidata leida lahenduse keerulisele probleemile. Ära üle mõtle!

KAALUD Täna võid tulla tõeliselt geniaalse idee peale, kuid paraku selle kohe ka unustada. Seega oleks hea, kui sa selle mõtte kellelegi ära räägiks või üles kirjutaksid.

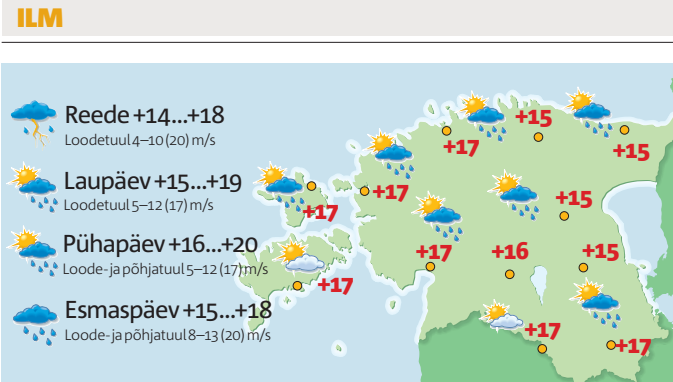
SKORPION Genereerid suurepäraseid ideid, mis võivad teistele tunduda pisut veidrad. Su mõttelend on seotud rohkem fantaasiatega kui reaalse eluga.

AMBUR Oled äärmiselt püsimatu ja rahutu. Su peas on kõik ideed ja plaanid segamini. Autoroolis kipud rullnokka mängima ning suhetes liiga palju lubama.

KALJUKITS Täna võivad seguneda kiired ja ebaselged momendid. Liikluses võib selline kombinatsioon kaasa tuua ohtlikke olukordi.

VEEVALLAJA Juhul kui täna juhtub kuum päev olema, siis ettevaatust. Võid olla ülitundlik päikese ja vedelikukaotuse vastu! Pea päikesega piiri!

KALAD Oled vägagi energilises meeleolus, mistõttu võid püüda lahtisest udest sisse murda. Ole ettevaatlik ohtliku tehnikaga ümberkäimisel!

RISTSÕNA

	OLÜMPIA-KULD & -PRONKS	MEHENIMI PEALINN AAFRIKAS	POORNE PURSKE-KIVIM MALETAJA ... NEI	LAPSE-VANEM LEOPARD	LÄRM NÄRVI-	BALERIIN KAITSELIIDU ENDINE ÜLEM	TORU-KRAAV KANDAM, KOOREM	OLLUS LÜLL	HERCULE ... LADINA (ühend.)
SEPA TÕKOHT									
O NAABER									
KELLEGAGI VAGA SARNANE INIMENE									
JOGI (hisp k.)									
ALENDER									
SELLE AJANI									
KNOCK-OFF									
AURIM KAHEL POOL TEED									
ROMAANI "KUI TUIID KADUSID" AUTOR									
KOMPAANI									
VEEVALL									
RIIK (prants. k.)									
TUNNUSTAV HINNANG									
... RIGHT!									
SOOMUS-RÖNG "KAPTEN" ... SPETSIA-LITEET									
LAULIA									
NÕELJAD LEHED									

ERKKI KÖLU PÄEVAANEKDODID

●● Meister pöördub tsehhiülema poole: „Kuule, Jaan, mul ei ole Ivanile enam kuhugi noomitust kirjutada, tema isiklik kaart on juba täis.” „Aga sina, Petrovitš, pane talle üks lisalett,” õpetab tsehhiülem. „Me ei hakka ju head töömeest niisuguse piasjasja pärast vallandama.” ●● „Kallis, sa ohkisid kogu öö unes,” ütleb naine hommikul mehele. „Kas nägid unes, et magasid supermodelliga?” „Ära muretse, kullake, ma nägin unes sind,” vastab mees. „Sa ju tead, et ma näen ainult košmaare.” ●● Sõbrad omavahel: „Pole hullemat asja, kui su ülemus on naine...”

„Mis selles siis halba on?” „Tõölt lasi lahti...” „Mille eest?” „Majapidamistöödes mitte abistamise eest...” ●● Kaubanduskeskuse trans-latsioonivõrgust kõlab järgmine teade: „Musta viimase mudeli Mercedese juhile, kes parkis punase Ferrari kõrvale: palun koristage oma romu minema, ma ei pääse uksest sisse!” ●● Mustas kleidis naine astub elutuppa, kus mees telerit vaatab: „Mulle tundub, et must teeb mind paksuks.” „Kurat küll!” pahvatab mees. „Su ema polegi surnud!...”

MEIE PLANEET: DILEMMA

Meie maailm

SUDOKU Pappocom

Lahendused javihjed. www.sudoku.com

1	3	4		5	6	7
7		8		2	4	3
	7			3		6
5		6		1		9
	9			5		2
3	7		9		1	5
6		4	8		3	9

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

6	9	2	3	1	8	7	4	5
8	3	1	4	5	7	6	2	9
7	4	5	6	2	9	1	8	3
1	8	3	5	9	6	2	7	4
4	5	7	1	8	2	3	9	6
9	2	6	7	4	3	8	5	1
3	7	9	8	6	4	5	1	2
5	6	4	2	7	1	9	3	8
2	1	8	9	3	5	4	6	7

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi. www.epl.ee/sudoku

KAHJULIKUD MAIUSTUSED

Et koera keha lagundab halvasti laktoosi, tekitavad jäätis ja muud piimatooted tal kõhulahtisust. Kanakondid võivad kurku kinni jäädes või murdudes eluohtlikuks muutuda, soolased kartu-

likrõpsud aga tekitavad dehüdratsiooni või isegi naatriumimürgitust. Limonaad sisaldab koera kesknärvisüsteemi kahjustavaid aineid nagu tsitrushape ja limoniini. **ASPCA.COM**

HINGEÕHK KUI SÜMPTOM

Iga kolmas loomaomanik usub, et paha hingeõhk on normaalne. Tegelikult tuleks pöörduda arsti poole, et vältida haiguste teket, mis kahjustavad kogu organismi tervist. **STATEPOINT**

KOER MÄLETAB KÕIKE

Ungari teadlaste uus uuring kinnitab, et koertel on sarnaselt inimestega faktimälu, mis võimaldab neil varem õpitud teadmisi uuesti meelde tuletada. **DISCOVERY**

Südamehaigusega lemmik vajab kuumal suvepäeval jahedust ja vett

Südamehaiged inimesed peaksid suure kuumaga pigem varjulisemaid kohti otsima. See kehtib ka sama haigusega lemmikloomade puhul. Nii pole kuum ilmaga hea mõte haiget koera endaga randa kaasa võtta ega minna koos temaga pikale matkale. Parem on liikuda väljas jahedal ajal ja kindlasti varuda loomale piisavalt vett.

Foto: Martin Dremljuga

Intervjuu

Tiina Toomet
MTÜ Teie loomakliinikud

Südamehaiged inimesed peaksid kuumust vältima. Kuidas on aga lemmikloomadega, räägib dr Merit Villemson-Kavak.

●● Merit, kuivõrd südameprobleemid lemmikloomade hulgas üldse levinud on? Kirjanduse andmetel esineb see 10% koertest, siis peaks iga kümnes patsient olema südamehaige?

Südamehaigete hulk on oleneb patsientide keskmisest vanusest. Mida vanemad nad on, seda suurema tõenäosusega on neil ka südameprobleem. See aga ei tähenda, et loomad seda välja näitavad. Mõnes mõttes võib küll öelda, et (lemmikloomade) südamehaigused on aladiagnoositud, sest sageli ei jõua väike vana kõhiv koer kliinikusse, sest omanik arvab, et ta on nagunii vana, ja ei pööra sellele tähelepanu.

Teisalt on loomaarstide teadlikkus südamehaigustest tõusnud ja südameuuringule saadetakse ka loomi, kellel ei ole südamehaigust, aga kelle läbivaatusel on tekkinud vastav kahtlus.

●● Milliseid soovitusi annad südamehaige koera omanikule palavatel suvepäevadel?

Kuumad ja umbsed ilmad on rasked nii südamehaigetele inimestele kui ka loomadele. Soovitav on valida loomadega jalutamiseks jahedam aeg, kas hommikul varem või õhtul hiljem.

Kindlasti jälgida, et loomal oleks vesi vabalt kättesaadav ja võimalusel panna loomad kuumal ajal jahedamatesse ruumidesse. Südamepuudulikkuse tunnuste ilmnemisel tuleb pöörduda kindlasti arsti poole.

●● Kas selline arusaam – väikesel koeral südamepuudulikkus, suurel koeral dilatatiivne kardiomüopaatia (haigus, millega südamelihase järjest nõrgeneb – toim) – kehtib veel?

Kõigepealt peaks täpsustama – väikestel vanadel koertel esi-

neb endokardoosi ehk mitraalklapi puudulikkust ja suurt tõugu koertel dilatatiivset kardiomüopaatiat. Erandiks tooks siia juurde inglise kokerspanjeli, kel esineb samuti dilatatiivset kardiomüopaatiat.

Mõlemad südamehaigused viivad südamepuudulikkuseni ehk südame võimetuseni tagada organismis piisav verevool ning kudede hapnikuga ja toitainetega varustatus. Peale nende kahe haiguse on veel noored koerad, kel võib esineda kaasasündinud südamehaigusi, mida on kõige lihtsam avastada esmasel ülevaatusel ja/või vaksineerimisel.

●● Kuidas südamehaiguse diagnoosiga edasi elada? Kas julged prognoose teha?

Elu südamehaiguse diagnoosiga on väga paljudest faktoritest. Näiteks, kui loomal on läbivaatuse käigus avastatud südames kahin, aga koer ise tunneb ennast hästi. Kui ei ole muutusi tema liikumises, söögiisus, meeleolus, siis sageli on tegemist varajase haigusega ning kuna ei ole olemas ühtegi ravimit, mis peataks muutused

Kuidas vältida kuumarabandust

Koerad ei jahuta end higistades nagu inimesed, vaid lõõgustavad. Kui väliskeskkonnas temperatuur muutub liiga kõrgeks, ei suuda loom end ise jahutada ja võib saada kuumarabanduse. Eriti ohtlik on see kutsikatele ja vanadele koertele ning lühikese koonu ja suure koljuga loomadele. Ka ülekaalulised ja tumeda kasukaga loomad on rohkem ohustatud.

Ärevus suurendab kuumarabanduse ohtu. Eriti ohtlik on jätta koera palaval päeval autosse. Esmaabiks tuleb looma kiiresti jaheda veega või märgade linadega jahutada ja alles siis, kui temperatuur on langenud 39 kraadini, saab ettevaatlikult arsti juurde sõita.

Kuumarabanduse vältimiseks käia jalutamas varahommikul ja hilisõhtul ning vajadusel panna selga märg T-särk või jahutusvest. Jahe joogivesi peab olema kogu aeg saadaval.

südames või muudaks südame tagasi terveks, siis sellised loomad jäävad jälgimisele ja igaaastasele südame kontrollile. Samuti on sageli nende eluiga pikem, sest eluohtlikud muutused kehas avastatakse varem.

Kui aga loomal on köha, raske hingata või suurenenud kõhuümbermõõt, siis see tähendab juba südamepuudulikkust ja ellu jäämiseks vajab ta ravi, mis siis kõrvaldab südamepuudulikkusest tekkinud nähud.

Prognoosimine on väga tänamatu töö ja on oleneb üsnagi loomast, kuidas ja kas ta ravile allub, ning kuidas omanikud loomale ravimeid anda saavad jne. Kirjanduse andmetel on eluiga eri südamehaiguste puhul alates kahest nädalast kuni viie aastani.

●● Kui sageli peaks südamehaige lemmikuga kontrollis käima? Või käia ainult retsepti võtmas? Mida see kontrollis käimine annaks – kas ilma sellest võib midagi maha magada?

Südamehaige kontroll on oleneb looma enesetundest, samuti haiguse astmest. Algsed kontrollid on iga kahe nädala tagant, kui loom on stabiilne, saab intervallide pikendada.

Südamehaige puhul on väga oluline õige ja korrapärane ravimite manustamine. Tänu ravimitele püsivad need loomad elus. Kui looma seipudulikkust ja ellu jäämiseks vajab ta ravi, mis siis kõrvaldab südamepuudulikkusest tekkinud nähud.

Südamehaigused on aladiagnoositud – sageli ei jõuagi vana kõhiv koer kliinikusse.

sund on stabiilne, siis piisab ka ravimite järel käimisest, kuid igasugusegi muutuse korral tuleb arstiga ühendust võtta.

Stabiilsed patsiendid peaksid vähemalt iga kuue kuu järel kontrollis käima.

Südame kontroll annab informatsiooni haiguse arengust ja võimaldab anda täpsemat prognoosi, samuti on võimalik varakult avastada eluohtlikke seisundeid ja neid ka ravida. ●

Peegeldus

Eesti Päevaleht tutvustab selles rubriigis lugujatele huvitavate inimeste tööruume.

Marko Mäetamm

Kunstnik Marko Mäetamme ateljee asub Vabaduse väljakul Kunstihoones. Seal on õdus atmosfäär – vana tammeparkett naksub, aknast paistavad vanalinna tornid. Ateljee korra rikuvad ainult suured praod laes, mis ilmusid Vabaduse väljaku ehitamise ajal. „Olen valmis selleks, et maja võib ühel hetkel ka kokku kukkuda. Aga muidu on siin mõnus,” ütleb ta.

Tekst: Mari Peegel
Fotod: Eero Vabamägi

„Kui hakkad tegema midagi uut, ei taha ma eelmistele projektidele ülearu mõelda, muidu hakkad alateadlikult üritama teha midagi oma arust sama head. Võrdlemisega lähed aga tavaliselt krampi. Pigem püüan hoiduda sellest, et võrdlen oma uusi asju varasematega või kellegi teise omadega. Kõige parem on, kui hakkad tööle, nagu tegeleks elus esimest korda kunstiga,” ütleb Mäetamm.

„Olen igasuguseid ateljeesid näinud – mõni on rohkem korras, mõni vähem. Olen tegelikult korrafriik. Kui keskkond on segamini, siis ei jookse mul ei mõte ega energia,” usub kunstnik.

„See, et sul on ateljee Kunstihoones, näitab ainult seda, et oled juhtunud õigel ajal ateljeele kandideerima, sest ruume vabaneb siin üliharva. Ateljee Kunstihoones ei näita tänapäeval küll mingit staatust. Võib-olla kunagi see oli nii. Kunagi oli ju Kuku klubi ka tõeline staatuse näitaja,” meenutab kunstnik.

ARVUD

Kella

9 – 21

viibib kunstnik näitust ette valmistades oma ateljees.

4

aastat on Mäetamm töötanud selles ateljeeruumis Kunstihoone neljandal korrusel.

tõenäoliselt lõpmatuseni saab pikendada oma rendilepingut Kunstihoones.

„Tavaliselt on üle kahe aasta mõttekas Tallinnas näitust teha. Siis tuleb endal ka värin sisse. Siin on arvult väike, aga ülinõudlik publik, ja kui väga tihti neid oma töödega tüütad, võib huvi su vastu hoopis kaduda.”

„Ma ei oska suvel kuidagi mingitele suurematele töödele keskenduda, minu suvi on rohkem nagu poolikute asjade lõpetamine ja uute planeerimine. Tõsine töö algab taas augusti lõpus või septembris,” tunnistab Mäetamm (pildil).